יידיש טעאטער מיט רעגינא צוקער בראש אין ראדאם (לעז זייט 8)

היינט 12 זייטען.

Radomer Kielcer Leben

49 (239) V-טער יאהרגאנג.

Radom ראדאם פרייטאג

21 grudnia 1928. ט' טבת תרפ"ט.

פרייז 25 גראשען.

Redakcja i Admistracja

Radom, Szwarlikowska 20.

Oddział w Kielcach.

אנאנסען פרייזן

איין מילימעטער שורה: פאר'ן טעקסט	20	גר
" " " אין "	49	"
" " " נאך "	18	"

די ערשטע און לעצטע זייט ענטהאלטן 8 שפאלטן
אין טעקסט 4 "

ראדאמער-קעלצער לעבן

Wszędzie pożądane

«PEPEGE»

Polski Przemysł Gumowy T. A. Grudziądz

זונטאג דעם 23/12 4 נאך מיטאג קומט פאר די האכצייט פון אונזער ליבע טאכטער ביילע פריידאס מיט ה' דוד קיילער
וועגען וואס מיר מאכען בעקאנט אונזער גאנצער פאמיליע און אלע בעקאנטע.
די האכצייט קומט פאר אין פאריז. אדרעס פאר טעלעגראמען:

D. KAJLER Rue Corbeau 7
Paris

עלטערען מרדכי און שיינדיל פריידאס.

Z intencji zaręczyn p.
Heni Kirszencwajźanki
— z panem —
Hermanem Sznajdermanem
życzy różowej przyszłości
i harmonji dusz.
Hilary.

צו דער פערלאבונג פון אונזער שוועסטער
און שוועגערין
הדס קירשענצווייג
מיט ה' הערשעל שניידערמאן
ווינשען מיר א הערצליכען מז"ט
און א גליקליכע צוקונפט,
בעריל עם פרוי רייזעל קירשענצווייג.

א הארציגען מזל-טוב ווינשען מיר דער ווירט
ה' יעקב דוד ווינטרויב מיט זיין פרוי פערעלע
צו די פערלאבונג פון זייער ליבע טאכטער
פראניע מיט ה' מאטיל ראזענצווייג
זאל זייער וועג זיין בעצירט מיט בלומען פערשפרייטענדיג פיל נחת די עלטערן
און דעם פערלאבטען פאר א גליקליכע צוקונפט.

מיר לאקאטארען:
דוד פרידמאן, מתית ליב בערמאנסקי,
הנה דיאמענט, ישראל מאנדעלבוים,
ישראל'קי בראיעקט, יעקב בערנעמאן,
חיים ווייסבארד, נחמן ווייצהענדלער,
יוסל הייסמאן און פאמיליע קירץ.

פערטרעטער
און פאבריק לאגער:

Generalne
Przedstawicielstwo
na woj. Kieleckie
i skład fabryczny
J. ZYLBER
Radom Długa 5

פיינסטע פלאנצען-פוטער
כשר-שרון, פרימא, אגון,
אמאדאר-מנורה-כשר
היגיעניש - נארהאפטיג
בעשאנטען
מיט 6 גאלד-מעדאלען

די קאלאסאלע באדייטונג פון אויפבויען א סאנאטאריום פאר ראדאמער קראנקע דורך דער הילפ'ס-געזעלשאפט „עזרה".

א פאר ערנסטע ווערטער וועגען דעם פלאץ, וואס דער בוסקער נדבן ה' הערשעל צוקערמאן האט געשאנקען פאר „עזרה".

ס'איז באמת פון געזעלש. „עזרה" א געוואגטער שריט אונטערצונעמען אזא ריזען-אקציע, ווי בויען א סאנאטאריום. ביי דער היינטיגער צייט, ווען טעכניק און היגיענע דאמינירען אין דער בוי-אינדוסטריע בכלל און ביים בויען געזעלשאפטליכע געביידעס בפרט, ווען בויען א סאנאטאריום איז פערבונדען מיט ריזיגע געלד-סומעס, איז ממילא געווען פאר די, וועלכע שטעהען אין דער שפיץ פון „עזרה", א געוואלדיג פעראנטווארטליכקייט, אנגאזשירענדיג זיך אין דער אקציע. ס'לאזט זיך אבער נישט גלויבען, אז די גאנצע זאך האט געזאלט בעהאנדעלט ווערען לייכטזיניג, דאמאלס ווען די פילסטע פעראנטווארטליכקייט טראגט דער ה' איתמר אדלער — אלס פרעזעס פון דער אינסטיטוציע — א פערזאן, וועלכער איז בעקאנט אויף דעם געביט אלס איינער פון די גרינדער פון ווארשאווער מושב-זקנים אויף גורטשעווסקא, הויפט-ארגאניזאטאר פון דער קראנקען-קאלאניע אין טשעכאטשינעק א. אז. וו. קודם כל קאן מען נישט גלאט פערבייגעהן דעם פאקט וועגען גופא פלאץ, וועלכער האט די ווערט פון איינינע צעהנדליג טויזענד זל. עס איז זיכער, אז דאס וואלט נישט געקאנט געשעהען, אז מ'זאל שענקען אזא ריעזען-מתנה א אינסטיטוציע פון א פרעמדער שטאדט, ווען דער צוטרוי זאל נישט זיין פון נדבן לגבי דעם, וועלכער שטעהט אין שפיץ און מיט וועלכען ער האט זיך פאקטיש געטראפען אלס טיכטיגער ארגאניזאטאר פון דער ראדאמער קאלאניע — פאר דער געזעלש. „עזרה" — אין בוסק. דאס איז געוויס געוועזען א בעלוינונג מצד דעם נדבן, וועלכער האט געהאט די מעגליכקייט צו בעקענען זיך מיט דער „עזרה"-טעטיגקייט אויפ'ן בוסקער פלאץ אין היינטיגען זומער, וועלכע האט דערגרייכט דעם בעסטען מאראלען ערפאלג. אבער ס'האט זיך געווארפען אין אויג געוויסע שוועריגקייטען, וואס די געזעלש. „עזרה" מאכט — מיט אלץ צוליב דעם. וואס זי האט נישט געהאט קיין אייגען הויז.

די געזעלש. „עזרה" איז איינע אין גאנץ פוילען, וועלכע שיקט יאהר-איין, יאהר-אויס, גרעסערע מאסען קראנקע אויף קוראציע קיין בוסק. אויב די „עזרה" איז א אויסנאהם איז עס נישט צוליב לוקסוס. פונקט פערקעהרט, איינע פון די סימפאטישסטע לייסטונגען איז עס; ס'בלייבט נור צום בעדויערען, וואס אנדערע שטעדט האבען נישט נאך דעם ביישפיעל. ט'איז אויסגעשלאסען, אז ראדאם זאל אפשטעהן פון נאכקומען דער זאך, ווי שיקען ארימע קראנקע אויף קוראציע קיין בוסק. ס'וואלט געווען א הימעל-געשריי און ווען דאס בלייבט שוין א נויטיגקייט איז נישט דא קיין אנדערער אויסוועג און א אייגען הויז צו דעם צוועק מוז זיין, מ'דר מערקען אן, מ'וואלט אפילו א פלאץ אויך געמוזט קויפען און בויען א אייגען הויז, ווען נישט וואלט מען געבויט געווען צו רעזיגנירען פון שיקען קראנקע אויף קוראציע קיין בוסק.

וועלכע סיבות וואלטען געווען דאצו?

מיט יעדען יאהר פערגרעסערט זיך די פרעקווענץ פון קור-געסט אין בוסק אויף אזוי פיל, אז אין לעצטען יאהר איז שוין דער קור-אנשטאלט געווען טעטיג ביז'ן 1 ליסטאפאד, וואס פריהער נור ביז פאזשדזשערניק. בוסק בעזיצט וועניג ווילעס, ממילא איז דאס דירה-געלד טייער און צו דעם צו וויל נישט קיין שום ווילע-בעזיצער פערדינגען א גרעסערע צאהל שפוצען אין הויך-סעזאן, און נישט זעהר גערן אפילו אין די שוואכערע סעזאנען. מ'בעדארפט פערשטעהן, אז וועלענדיג שיקען א גרעסערע צאהל קראנקע ברויך מען פערנעמען א גאנצע ווילע און דער איינהאבער וויל נישט פערלירען זיינע שטענדיגע געסט. דאס לאזט זיך נישט אדורכפיהרען, ממילא מוז מען שוין שיקען ווייניגער קראנקע. נישט רעדענדיג וועגען די מאטעריעלע היזקות, וואס צו יעדער צייט, אפילו אין די לעצטע סעזאנען, ליידט מען מאטעריעל. איז נאך דא עפעס. אין די לעצטע סעזאנען פאלען אויס די אידישע ימים טובים. אין דאס פערורזאכט פון זיין זייט, וואס פאמיליען-מענטשן קאנען נישט פאהרען און רעזערווירען. און אויך וואס צו יעדער צייט איז דאס וועטער נישט גינסטיג און מ'איז אנגעוויזען אויפ'ן חסד פון דער נאטור. ווארום פאר שקראפול און ענגליכע קרענק איז זון א נויטווענדיגקייט. נישט האבענדיג קיין אייגען הויז איז אויך אונמעגליך צו האבען א אייגענע קוך, די פרייזען — ווי בכלל אין אלע קור-ערטער — אין פענסיאנאט זענען אויפגעשרויפטע און דער אונטערשיד איז א געוואלדיג גרויסער.

איינס פון די גאר וויכטיגסטע איז דאס, וואס אויף דער קור, וויל נישט די קור-פערוואלטונג נאכקומען צו מאכען געוויסע פריווילעגיעס פאר „עזרה" ווי געבען אומזיסטע קור צעטלען, אומזיסטע בעדער א. ד. ג. יא מ'ציהט עפעס אויס. אבער ט'האט נישט קיין בעדייטונג. דעמאלס ווען אויפ'ן ארט איז דא א סאנאטאריום איז שוין גאנץ אנדערש. דער געזונדהייטס-דעפארטאמענט ביים אינער'ן מיניסטעריום, וועלכער איז פאקטישער בעל הבית אי'בער די קור-ערטער מאכט טאקי הנחות אבער נור אינסטיטוציעס אפיציעלע, וועלכע האבען אויפ'ן ארט געזונדהייטס-הייזער. די אויסגאבען אויף בעדער, קור-טאקסען בעטרעפען בערך עטליכע דרייסיג פראצענט פון די אלגעמיינע אויסגאבען. דאס קאן מען אין א געוויסער מאס געווינען. דאס לעצטע האט מאטעריעל, אבער נאך מעהר האט עס א מאראלע בעדייטונג. די גופא קוראציע איז אויך א גאנץ אנדערע און טאקי א בעסערע ווען די נויטיגע אנשטאלטען זענען אויפ'ן ארט. א אמבולאטאריע. א לאבאראטאריום זענען געוואלדיג נויטיג, א גרויסע ראלע שפילט ביי דער היילונג קווארץ-בעלויכטונג. פאר נייגציג פראצענט קראנקע איז עס א נויטיגקייט. נישט האבענדיג דאס אלץ אויפ'ן ארט איז אונמעגליך צוליב די געוואלדיגע קאסטען דאס נאכצוקומען. האבענדיג דאס אלץ ביי זיך קאן עס אויסער דער אייגענער נוץ זיין אויך א קוואל פאר איינקונפט. די אויסגאבען וועלען ווערען א סך פערקלענערט און די היילונג ראציאנעלער. ס'וועט אבער האבען די גרעסטע בעדייטונג, וואס די צאהל פון די געבעטענדע וועט זיין זיבען אדער אכט מאל אזוי פיל. זעקס סעזאנען אין זומער וועט מען קאנען אהעקשיקען קראנקע קיין בוסק, ס'וועט זיין צופרידליך — אוליב בושה — אפילו פאר אזעלכע, וועלכע האבען נישט די מעגליכקייט צו פאהרען אויף אייגענע מיטלען און שעמען זיך צו פאהרען. ס'וועט אפשר זיין א מינימאלער אבצאהל אזוי, אז ס'זאל זיך נישט לאזען דערקענען. דאס וועט הויבען דעם געזונד-צושטאנד פון דער ראדאמער ארימער און אפילו מיטעלער אידישער בעפעלקערונג.

די ריזיגע סומעס וואס זענען נויטיג ביים אויפבויען אזא געביידע וועט געוויס נישט אנריהרען די געזעלש. „עזרה", פערדרעגענדיג אנדערע טעטיגקייטען פון די געזעלש. „עזרה", חייל די געזעלש. „עזרה" האפט צו בעקומען ספעציעלע סובסידיען, קודם כל פון היגען מאגיסטראט און גמינע. גרעסערע נדבות פון היגע תושבים פון אונזערע לאנדסלייט אין אמעריקע.

מיטהעלפענדיג דער „עזרה" בויען אזא וויכטיגע געביידע וועט דאס זיין א געוויסע אפערוויליגקייט פון דער היגער אידישער עפענטליכער געזעלשאפט. חוץ דעם א בעדייטענדע פעולה וועט דאס ברענגען דערמיט. וואס דער געזונד פון אונזערע ארימע ברידער וועט ווערען פערבעסערט און מ'וועט אויך גלייכצייטיג שטארקען די עקזיסטענץ-מעגליכקייטען פון אזא וויכטיגע פילאנטראפישע אינסטיטוציע ווי ס'איז „עזרה" מיט'ן בעזיצען א אומבעוועגליך אייגענטום.

א ראדאמער.

„קרן-היסוד“

פון הרב ר׳ שמואל הלוי בראדט

(טאמאשאוער רב און סיים-דעפוטאט).

דאס זענען צוויי ווערטער, וועלכע האבען זיך טיף איינגעבירגערט אין יודישען לעבען; זיי זענען געווארען די פאפולערסטע לאזונגען פון יורענטום פון אונזער תקופה; יעדעס דערוואקסענע קינד ווייס זייער בעדייטונג: עס איז דער פינאנץ-אפאראט, וואס בויט די חורבות פון ארץ-ישראל און פערוואנדעלט די וויסטע, רואינירטע מדבר אין בליהענדע פרוכטבארע פעלדער און גערטנער.

פאקטיש אבער איז דער „קרן-היסוד“ פיעל מעהר ווי דאס: עס איז דער אפאראט, וועלכער פיהרט אויס דאס וואונדערבארע ווערק, וואס הויבט דעם פרעסטיזש און אנזעהען פון יודישען פאלק אין די אויגען פון דער גרויסער וועלט; וועלכער בעווייזט און איבערצייגט אפילו אונזערע שונאים, אז מיר יודען זענען א פאלק נישט פון פאראזיטען און גראשען-מאכערס, נאר דארט וואו מיר האבען די מעגליכקייט בעווייזען אונזער ענערגיע וואונדער, און דער אוראלטער יודישער אידעאליזם און מסירות-נפש ענטפלעקט זיך אין זיין גאנצער פראכט און גלאנץ. אין נישט איין בלעט, זעהענדיג די יודישע לייסטונגען אין ארץ-ישראל — האט שוין אויסגערופען בעגייסטערט: מה טובו אוהליך יעקב.

עס איז דאדורך קיין ספק נישט, אז דער ערפאלג פון „קרן-היסוד“ אין פערשידענע לענדער איז פאר אונז אלע א גרויסע מאראלישע סאטיספאקציע: עס בעווייזט די געזונטע אינטואיציע פון יודישען פאלק, וועלכעס האט אין דעם צוויי-טויזענד יאהריגען גלות נישט פערלוירען דעם חוש פאר זיין אויפלעבונג.

עס וואלט דאך קיין פאלק אין דער וועלט נישט אומשטאנד געווען, ביי עהנליכע בעדינגונגען, אהן צוואנגס-מיטלען אויפצוטרייבען אזעלכע סומען, ווי עס זאמעלט דער „קרן-היסוד“ אין פערלויף פון א רייה יאהרען; דאס בעווייזט דאך קלאר, אז אין די הערצער פון יודענטום לעבט נאך די בענקשאפט נאך דער אייגענער, נאציאנאלער בעפרייאונג און אויפלעבונג.

לײדער, האט זיך נאך נישט געהערט די שטימע פון יודענטום אין פוילען אין דער איילגעמיינעם, אימפאזאנטען תחת-המתים קאנצערט פון יודישען פאלק. די 3 מיליאניגע יודישע בעפעלקערונג אין פוילען וועלכע ליידט נאך צום בעדוירען פון שנאה און פעראכטונג און פיהלט אויף איהרע פלייצעס דעם טעם פון גלות-לעבען — האט נאך נישט אויסגעוויזען די געהעריגע פערשטענדניש פאר דעם גרויסען אויפלעבונגס-פראצעס, וואס קומט פאר אין ארץ-ישראל; דאס ראמאנטישע פוילען-יודענטום האט שוין אלעס געטהון פאר ארץ-ישראל: הלל געזאנט נאך דער מאנדאט בעשטעטיגונג אין סאן-רעמא, געפייערט ימים טובים פון דער באלפור-דעקלעראציע, אבער איין קלייניגקייט האט מען נאך נישט געטהון... מען האט נאך נישט געגעבען פאר דעם אויפבוי פון ארץ-ישראל וויפיל מען גיט אויס איין חודש אויף לוקסוס-אויסגאבען. נאטירליך קען מען געפינען פערשידענע סיבות און ערקלערונגען צו דער נישט נארמאלער ערשיינונג; א פאקט איז אבער, אז דאס יודענטום אין פוילען האט זיך מיט אזא האנדלינג נישט אויסגעשטעלט קיין איבריג רוהמפולען רייף-אטעסטאט.

מיר דארפען דאדורך דאנקבאר זיין די לייטונג פון „קרן-היסוד“ אין פוילען וועלכע טראגט אלע ענטוישונגען האט נאך נישט פערלוירען די האפנונג צו געוואונען די יודישע בעפעלקערונג אין פוילען פאר מעשים לטובת ארץ-ישראל. און שוין אין דער אמונה ליגט א גרויסע קראפט מיט צוטרויען די יודישע מאסע פאר דער ארץ-ישראל-אקציע, וועלכע וועט האפענטליך דאס מאל זיין געקרוינט מיט מעהר ערפאלג ווי ביז יעצט, און וועט דעם יודענטום אין פוילען צוריקגעבען זיין בכבודיגען פלאץ אין אלגעמיינעם יודענטום אויף וועלכע עס פערדינט לויט זיין צאהל און וויכטיגקייט.

עס קומט מיר אויפ׳ן געדאנק א קליינער עפיזאד: ווען די ענגלישע שיף „טיטאניק“ האט זיך געפונען פאר א קאטאסטראפע און מען האט אנגעהויבען די רעטונגס-אקציע אין צווישען די פאסאזשירען ענטשטאנען א שרעקליכע מהומה; מענער האבען איזעקגעשטויסען פרויען און קינדער, כדי פריהער אריינצושפרינגען אין די רעטונגס-שיפלעך. דער שיפס-קאפיטאן, א שטאלצער ענגלענדער האט ארויסגערופען: ענגלענדער, געדענקט אז איהר זענט ענגלענדער! און דער קורצער רוף איז געווען גענוג צוריקצושטעלען די ארדנונג און דיסציפלין אין דער קאטאסטראפאלער שעה.

איך גלויב, אז אויך צו אונזערע קינדער אין פוילען וועט גענוג זיין אויסצורופען: יודען, געדענקט אז איהר זענט יודען, ערפילט אייער יודישע פליכט!

Od wielu lat już istniejące

Biuro Próśb TŁOMACZEŃ i PRZEPISYWAŃ

p. f. „PROLITEX“

RADOM, WAŁOWA 5, oficyna I-e piętro.

USKUTECZNIA

Podania, skargi, opozycje, apelacje w sprawach cywilnych, karnych oraz rekursy do wszystkich urzędów państwowych i administracyjnych, KORESPONDENCJA HANDLOWA

I nadal, jak w latach ubiegłych ZAŁATWIA WYKUPYWANIE PATENTÓW NA ROK 1929.

הינטער די קוליסען פון׳ם אמאליגען מיזגנאטען לעבען אין ראדאם.

55. פון מלך אביון.

דער פראצעס אין ווינער געריכט און די ליבע פון די ראדאמער פערהייראטעטע מענער.

דורך דער צייט, וואס די צוויי ראדאמער מענער האבען געווארט אויס׳ן פראצעס פון זייערע פרויען, וועלכע זענען געזעסען אין ווינער תפיסה — אין דער זעלביגער צייט האט זיך אויסגעשפיעלט א ליבע צווישען זיי מיט זייערע בעגלייטערינס, די ראדאמער פריילינס ראכעלא און פאליע.

דער ערשטער, וואס האט אנגעהויבען דאס ליבע-שפיעל איז געווען דער ה׳ ר. אויף איהם האט ראכעליא שטארק געווירקט מיט איהר עלנקייט, איינזאמליגקייט און קלוגהייט. אין ערשטען מאמענט, וואס ער האט זיך בעקאנט מיט איהר און צוזאמענגעטראפען אין ווינער פאליציי-פרעזידענטור מיט איהר איז איהר פעטער דער ה׳ ב. שוין דעמאלט האט ה׳ ר. געפיהלט ביי זיך, אז ער ווערט צום דאזיגען מיידעל נישט גלייכגילטיג. וואנט איז ער דאן געווען פול מיט זארג און פערצווייפלונג איבער זיין פרוי׳ס אומגליק, האט דאן ביי איהם געוומען ערוואכען א זיסער צאפעלדיגער זיסער געפיהל וואס הייסט ליבע. ה׳ ר. האט נאך דאן אליין נישט געוויסט פון דעם. ער האט קלאר נישט געוויסט, צי דער דאזיגער געפיהל, וואס האט איהם בעהערשט איז ריכטיג ריינע ליבע, אדער דער איינדרוק פון אונבעקאנטען מיידעל אין דערפאר. וואס זי געפעהלט איהם גלאט אזוי צוליב איהר ליכטיג, בע׳חנ׳ט פנים. ערשט ווען ה׳ ר. האט זיך מיט איהר געהנטער בעקענט און מ׳האט פערברענגט אין איין געזעלשאפט, האט ה׳ ר. דאן דערשפירט, אז דאס ערשטע געפיהל איז נישט געווען גלאט אזוי א ציפאל, נאר דאס האט זיך סוף איינגעגראבען אין זיין בלוט. ווי ס׳האט זיך דערנאך בעלאזט מערקען, האט ראכעליא פון איהר זייט אויך זיך נישט זעהר שטארק צוריקגעהאלטען. פערקערט, זי האט זיך בעמיהט דורך איהרע ראפינירטע קאקעטישע מינעלעך צוציהען, וואס שטארקער צו זיך דעם ה׳ ר., וועלכער איז איהר אויך געפעלען, אלס שעהנער יונגער און רייכער יונגערמאן.

אמת, ראכעלא האט געוויסט, אז דער ה׳ ר. איז א בעווייבטער, האט שוין זאגאר קינדער און זיין פרוי זיצט צוזאמען מיט איהר מיהמע דא אין ווינער ארעסט-הויז. זי האט דאס אלץ געוויסט און טאקע דערפאר האט זי נאך מעהר געצייצט און אנגעצינדען א העליש פייער פון ליבע אין הארץ פון ה׳ ר. ראכעליא איז געווען גוט דורכגעטריבען און קלוג. זי האט אויסגעצייכענט פערשטאנען אויסצונוצען די געלעגענהייט פון יעצטיגען אומגליק, וואס האט גע-

האנדווערקעריי אין ראדאמער פאוויאט און אין דער שטאדט ראדאם.

איבערבליק פון י. קאסאי.

II.

אויב די האנדווערקעריי אין דארף אין אפילו אין שטעדטיל, ווי מיר האבען שוין געזאגט, קאן מיט זיך נישט פארשטעלען אלס ספעציעלע פאכמענישע האנדווערקעריי קאן דאס אין קיינער פאל נישט געזאגט ווערען הענען דער האנדווערקעריי אין ראדאם גופא. אין ראדאם האט זיך די האנדווערקעריי ענטוויקעלט אין משך פון יאהרען אין זי געפינט זיך אויף א גאנץ הויכער ספעציאליזירונגס־שטופע. אין ראדאם זעגען דא כמעט אלע פאכען, עס וועט אבער נישט זיין קיין טעות אויב מיר וועלען זאגען, אז די פאכען שניידער און שוסטער שטעלען מיט זיך פאר 2/3 פון דער גאנצער ראדאמער האנדהערקער־משפחה. אין די יאהרען פון פאר דער מלחמה האבען כמעט אלע פאכען געטראגען נישט נאר א לאקאלען, נאר אויך א כאראקטער פון עקספארט. דער האנדהערקער האט פראדוצירט און גלייכצייטיג האבען זיך געפינען אזעלכע, וועלכע האבען די פראדוקציע איבערגעווארפען אויף די נאהענטע און זאגאר די הייטע מערק פון גרויסען רוסלאנד. אבער פון נאך דער מלחמה, ווען דער אויסלענדישער מארק איז געווארען געשלאסען האט דער ראדאמער האנדהערקער פערלוירען די עקספארט־מעגליכקייטען און האט בעקומען אנ׳ענגען לאקאלען כאראקטער פאר ראדאם גופא און אין בעסטען פאל פאר׳ן נאהענטען געגענד.

נאך מעהר, אנדערע פאכען וואו למשל קאמאשענמאכער האבען זאגאר פערלוירען זייער זעלבסשטענדיגקייט.

ביז דער מלחמה, ווען ראדאם האט אויסגעארבייט און עקספארטירט נאך רוסלאנד ביז 50.000 פאר האלצוועקעס מאנאטליך האט די פראדוקציע פון קאמאשענמאכער געטראגען א כאראקטער פון א זעלבסשטענדיגען פאבריקאט, אבער יעצט ווען דער עקספארט איז אבסאלוט פערלוירען געגאנגען איז גלייכצייטיג דאס פאך רואינירט געווארען און איז געווארען פאלקאם אבהענגיג פון דעם שוסטער־פאך, צו וועלכער עס האבען זיך געמוזט איבערווארפען פיל פון די קאמאשענמאכער.

א דאנק די גרויסע צאהל פערשידענע גארבערייען האט זיך אין ראדאם פון יאהרען־לאנג שטארק ענטוויקעלט דאס שוסטער־פאך. די ראדאמער אבוויע האט געפונען איהר מארק אין קראקאו, לעמבערג, סטאניסלאווא און גאליציע בכלל, ווי אויך אויף די קרעסען. ליידער האט אבער ראדאם נישט בעוויזען צו קוואליפיצירען דעם פאך אויף אזוי פיל, אז דער עקספארט זאל זיין קאנקורענץ־פעהיג אויך מיט די אויסארבייטונגען פון ווארשא און אנדערע צענטרען, וואו דער געשמאק פון די אזוי־גערופענע גאלאנטעריע־אויסארבייטונגען שטעהט פיעל העכער.

א העכערע קוואליפיקאציע האט דערגרייכט דער נאדעל־פאך. מענער און דאמען־שניידער, מאריסקעס, וועשניי־נייטארינס און העטמערינס, די אלע גיבען ארויס אין ראדאם די בעסטע און שענסטע קוואליפיצירטע מאדעל־ארבייט, אזוי, אז די בעפעלקערונג האט אבסאלוט נישט קיין נויטווענדיגקייט צו זוכען בעסערס אין די גרויסע שטעדט, וואו עס פלעגט זיך פראקטיצירען אין די אמאליגע יאהרען.

עס איז כדאי צו בעמערקען, אז אם לו פערטיגע מלבושים, ווי דאמען אזוי מענער־קליידונג ווערען אין ראדאם אויסגעארבייט אויך פיעל סאלידער, ווי וואו אנדערש.

גוט קוואליפיצירט איז דא אויך דאס ספאליאר־פאך. הוץ די הייכע ארבייט די בוי־בהעקען ווערט דא אויך געארבייט מערשידענע מעבעל לויט די לעצטע שענסטע מאדעלען, אבער נאר צום ארטיגען געברויך און אויך ראדאם איז בעקאנט אלס ארט פון מעבעל־עקספארט. אין עס נישט קיין האנדהערקער־אויסארבייטונגען, נאר פאבריקאטען פון העכערע אינדוסטריע, די אזוי־גערופענע „געצייגטע וויקער־מעבעל.

צום ארטיגען געברויך ארבייטען אויך אלע אנדערע פאכען, ווי: בעקערס, קצבים, בלעכער, טישלער, מאקאזשעס, רימאזשעס און אנדערע. אויך זייערע אויסארבייטונגען זאגען גענוג עדות פון גוטע פאכקענטעניש.

בכלל איז צו בעמערקען דאס די גרעסטע מערהייט פון ראדאמער האנד־ווערקערטום איז פאכמענייש גוט אויס־געספעציאליזירט. דורכשניטליך פעהלט אויך נישט קיין ארבייט און צייטענווייז זאגאר איבער די כחות. עס איז נאר דא איין חסרון, וואס סוף כל סוף איז נישטא שבת צו מאכען און מאקי אט דעם חסרון און זיינע סיבות וועט אונז אפשר נאך אויסקומען ווידמען א ספע־ציעלען ארטיקעל א צווייט מאהל.

דאס בעסטע שפייזעפפעטס
צום
בראטען, פרעגלען און באקען
איז „פאטאקאל“

די בעסטע
פלאנצען־פוטער
„פאטאקאנא“
דאס בעסטע
שפייז־אייל
„פאטאק“

אלץ אונטער דער שטרענגער השגחה
פון דעם מעזריטשער ראבינאט.

טראפען די צווייטע ראדאמער פרויען. זי האט דערקענט לויט די שטימונג, לויט די רייד ה׳ ר., איז ער אזוי ענטוישט, ביטער ענטוישט פון זיין פרוי׳ס געטריישאפט און ליבע צו איהם. מיט איהרע גנ־בה׳שע אויגעלעך האט זי דערקענט די נידערגעשלאגענקייט, די געפאלענ־קייט און גלייכצייטיג די פערהאסטקייט און די נקמה־געפיהלען פון ה׳ ר. צו זיין פרוי, דערפאר, וואס יענע האט פיזוס אבגענארט און פערראטען מיט די עסטרייכישע אפיצירען.

ראכעליא. זעהענדיג דאס אלץ, ווי אין תארך פון ה׳ ר. איז אויסגעהוילט און פוסט פון ליבע־געפיהלען צו זיין פרוי, האט זי מיט איהר גאנצע כשוף־קראפט געלאקערט אין דאזיגען ליידיגען הארץ־רוים אהינצוגנב׳ענען און ס׳איז זי איהר ווירקליך געלונגען. זי האט דעם ה׳ ר. ארייגעקריגען אין דער נעץ, זי האט איהם געפאנגען און איינגעקלא־מערט אין איהרע ארעמ׳ס.

ראכעליא האט אויסגענוצט אלע איהר רייצענדע, אייסגעפריבטע פרויען־מיטלען אויף צו בעצווינגען דאס הארץ און נשמה פון ה׳ ר. זי האט געשפילט מיט איהם א קאצען־מויז־שפיעל. געוועזן א טאג, וואס זי האט זיך פון איהם גע־האלטען פון דערווייטענס און אויף צו־מארגענס איהם געשאנקען מינוטענווייז צערטליכע פריינדשאפט. אזא האלטונג האט דעם ה׳ ר. איבפאנידט און געצוי־גען וואס מעהר צו איהר. ער האט אויף איהר אויסגעגעבען מאסען געלד, נאכגעקראכען איהר אויף טריט און שריט, איהר בעקליידט פון ווייכסטען און שענסטען. ער האט בעווארפען מיט ציירונג און די טייערסטע בינזשוטעריע, געגאנגען מיט איהר אין די שענסטע טעאטערס, אויף פערוויילונגען, אויף קאנצערטען און אימגעכום געזעסען מיט איהר אין דער לאזשע פאר די טייערסטע בילעטען, מיט איין ווארט— ה׳ ר. האט איינגאנצען מיט א מאהל פערגעסען וועם צחוק, צוליב וועלכען ער איז געקומען קיין ווין. ער האט פערגעסען אין זיין פרוי און פראצעס. און אן דער שווערער תפיסה, וואו זיין פרוי און די מוטער פון זיינע קינדער איז שוין וואכען־לאנג פערשפארט. איין זאך גאר האט פערנומען זיין מוח, זיין געדאנק און זיינע אלע חשקים. דאס איז געווען די ליבע, די העל׳ש צופלאמטע ליבע וואס האט זיך ביס־פרויס מיט לעכווין אלץ שטארקער אנגעצינדען צו ראכעליא. פאר איהם האט אויסגע־הערט אלץ צו עקזיסטירען און צו לעבען. ער האט אפילו פערגעסען אן זיין ראדאמער היים, פון זיינע קינדער און אפילו פון זיינע געשעפטען. אין מיטעלפונקט, אין צענטער פון זיין אויפמערקזאמקייט איז געשטאנען ראכעליא מיט איהם איז זי געווען בע־שעפטיגט די אלע טאג און נאכט בעת זיין פערברענגען דא אין ווין.

געווען א מאמענט ווען ראכעליא האט שוין גוט געפיהלט און געוואוסט פעסט ביי זיך, אז זי האט איהר רצ־יה גוט אויסגעשפיעלט און האט מיט ליבע־פעדים כוויזענדעך ארומגעוו־קעלט אין פע׳כשופ׳ט איז זי דאן ארויס מיט אפענע און קלארע דבורים.

צי זענען גילטיג וועקסלען מיט יודישע אונטערשריפטען.

נאך איצט זענען פערהאן פיל פראווינצער קרעמער, וואס קענען זיך נישט אונטערשרייבען מיט לאטיינישע אותיות. פאראהאן יודישע קרעמער, וואס שרייבען זיך אונטער אויף יודיש. פערהאן קריסטליכע קרעמער אדער קרעמערקעס, וואס שטעלען שטרייכעלעך, אנשטאט אן אונטערשריפט.

די וועקסלען, מיט יודישע אונטערשריפטען גייען אום. געוועהנליך ווערען זיי ניט אנגענומען צו דיסקאנטא אין די בענק, אבער פריוואטע דיסקאנטערן שטעלען נישט קיין שוועריגקייטען.

לעצטענס זענען פארגעקומען איינִיגע פאלען, וואס בעווייזען, דאס מען דארף זיין פארזיכטיגער מיט די יודישע וועקסלען.

אין עטליכע ערטער זענען פארגעקומען עטליכע פרינציפיעלע פאלען: סוחרים האבען געוואלט בעקומען קלאוזולעס אויף יודישע אונטערשריפטען. די סאנדעס האבען קיין קלאוזולעס נישט געוואלט ארויסגעבען. דערביי האבען די ריכטער ערקלערט, אז אפילו ווען מען וועט די וועקסלען מיט יודישע אונטערשריפטען דערלאנגען אין סאנד אויף א נארמאלען ווירעק, וועט מען אזא ווירעק אויך נישט געבען, אויב נאר דער וויסטאווצע וועט קוועסטיאנירען זיין אונטערשריפט, דאס הייסט אויב ער וועט לייקענען.

צוליב דעם, וואס דאס איז א העכסט פרינציפיעלע פראגע און האט א זייער וויכטיגע בעדייטונג פאר פיל סוחרים, איז נויטיג דעם ענין א ביסעל אויפצוקלערען.

אויב מען מוז נעמען א וועקסעל מיט א יודישער חתימה, ווייל דער וויסטאווצע קאן אנדערש נישט אונטערשרייבען איז נויטיג, דאס דער וויסטאווצע זאל דערביי שטעלען א שטעמפעל מיט פוילישער שריפט.

אויב דאס וועקסעל האט ניט קיין שטעמפעל, נאר האט בלויז א יודישע אונטערשריפט, קען מען אויף אזא וועקסעל ניט בעקומען קיין קלאוזולע. אזא וועקסעל מוז מען אנגעבען אין סאנד אריין אויף א ווירעק.

אבער עס איז זיכער א מיספערשטענדניש די ערקלערונג פון א ריכטער אז מען קען א יודישע אונטערשריפט פערלייקענען.

דאס קאן אזוי גלאט ניט אפגיין.

אויב מען פערלייקענט א יודישע אונטערשריפט, איז עס פונקט אזוי ווי מען פערלייקענט א פוילישע אונטערשריפט, דער בעזיצער פון וועקסעל קען פערלאנגען, דאס דער סאנד זאל אונטערזוכען, צי דער אונטערשריפט איז טאקי דעם ארויסגעפאדערטענס. אין אזא פאל הייסט מען געוועהנליך דעם אנגעקלאגטען זיך אונטערשרייבען און א עקספערט זוכט אונטער, צי דער אונטערשריפט פון אנגעקלאגטען, וואס ער גיט אין סאנד, איז עהנליך צום אונטערשריפט אויפ'ן וועקסעל.

עס איז אויסגעשלאסען, דאס מען זאל קענען גלאט אזוי אפלייקענען א אונטערשריפט אויף דעם וועקסעל, ווייל ער איז אויף יודיש.

יעדענפאלס איז עס בעסער און בעקוועמער, דאס אין יעדען פאל, ווען מען האט צו טהון מיט אזא איינעם, וואס קען זיך נישט אונטערשרייבען, דאס ער זאל שטעלען א פוילישען סטעמפעל.

וואס ראדאמער לצים קאנען

א שיקאווע מעשה'לע ווי אזוי א לץ האט פערבעטען געפעפט צו א זכר ביי א ראדאמער סוחר.

מענשען מיט גרינגע קעפ זענען נישט קיין נייעס. אין די צייטונג'ס-כראניק לעזט מען אפט וועגען שפיצלעך פון לצנים, וואס רופען ארויס די פייערלעשער צו א שריפה, און, אז די פייערלעשער קומען אויפ'ן ארט בלייבען זיי שטעהן ווי די נאראנים. אנדערע רופען ארויס די פאגאטאוויע צו א פארפאל, וואס איז נישט געשטויגען, נישט געפלויגען. ראדאמער לצים, ווען מען ס'איז אביסעל שווערלעך אבצוארבייטען זייערע שפיצלעך מיט די פייערלעשער און פאגאטאוויע האבען צוגעטראכט אנ'אנדער שטיקעל ארבייט ווי אזוי צו טרייבען זייער ליצנות אין שפאס-שטיקלעך.

ראדאמער לצנים, ביי וועמען חוזק-מאכעריי איז א פעטער ענין האבען די פערגאנגענע וואך אבגעארבייט א שבא-געל-נייעם און ארייניגעלען קינץ-שטיקעל, וואס לוינט זיך טאקי צו בעשרייבען.

דעם לעצטען פרייטאג-צו-נאכטס האט איינער פון די ראדאמער חברה לצים אבגעטוהן א שפיצעל איינעם, א היגען בעקאנטען סוחר, וואס האט אנ'אפען געשעפט אויף דער לובלינער גאס.

די מעשה איז אזעלכע.

פערגאנגענעם פרייטאג-צו-נאכט'ס. דער דאזיגער סוחר — לאמיר דעם סוחר אנרופען—ה' צ. (מיר מיידען אויס דעם ריכטיגען נאמען און אפילו די ראשי תיבות, אויפ'ן פערלאנג פון דער דערמאנטער פאמיליע, וועלכע בעטראכט די גאנצע געשיכטע פאר א קאמפראמיטאציע) מיט זיין בני בית זיצען ביים טיש, מ'זינגט זמירות, מ'איז זיך משמח, אין מיטען דערינען קומט אריין א שכן מיט זיין פרוי.

ה' צ. א גאסטפריינדליכער מענש האט דעם שכן זעהר פריינדליך אויפגענומען, געבעטען זיצען, געהייסען דערלאנגען טייה, פרוכטען א. ד. גל.

דער שכן מיט זיין פרוי קוקען זיך איבער, כאפען א קוק אויפ'ן ה' צ. אויף ה' צ.'ס פרוי, וואס זאל דאס בעדייטען? דער שכן האט זיך אפילו געוואלט ענטשולדיגען, און געהען ווייטער. אבער ה' צ. האט איהם אנגעהאלטען צו פערברענגען אביסעל.

בינו לבינו איז אריינגעקומען א צווייטער שכן מיט דער פרוי, דער צווייטער שכן איז שוין אריינגעקומען מיט א ברייטען „מזל-טוב!"

— וואס איז דער מזל-טוב? פרעגט איהם דער ה' צ.

—וואס הייסט? חידוש'ט זיך דער נאר-וואס אריינגעקומענער שכן. א בן-זכר איז ביי אייך קיין מזל-טוב נישט?

— וואסערער בן-זכר? ווער מיר בן-זכרז בלייבט ה' צ. א צמישעטער.

— וואס הייסט ביי וועמען? ביי אייך אליין.

— ביי מיר א בן-זכרז גלאצט ה' צ. אויס א פאר אויגען דארף איך דאך על כל פנים אויך עפעס וויסען דערפון...

— און וואס איז דאס? ווייזט דער שכן אנ'איינלאדונג'ס-קארטע טאקע פון ה' צ. אויף א זכר, וואס קומט פאר היינטיגען פרייטאג-צונאכט'ס.

— און צו וואס, מיינט איהר, רופט זיך אן דער ערשטער שכן, בין איך געקומען? אט נאט זייך, ווייזט אויך דער ערשטער שכן אנ איינלאדינג'ס-קארטע. אויך איך האב דערהאלטען פון אייך אזא קארטע.

דאס האט ה' צ. פערשטאנען, אז דאס האט איהם עמיצער אפגעטהון אויף טערקיש. מסתמא א קאנקורענט זיינער. האט זיך ה' צ. ענטשולדיגט פאר זיינע שכנים. ער האט פערשטאנען, אז דא וועט מען זיך אנהייבען שיטען און שיטען, און דא איז ער נישט צוגעגרייט. האט ה' צ. גענומען זיין ווייבעל צוזאמען מיט די שכנים און אוועק אין א קינא. אנגעזאגט די קינדער מיט דער דיענסט קיינעם נישט צו עפענען די טיר, ווען ס'זאל אפילו איינער קלאפען מיט'ן קאפ.

אזוי איז עס טאקי געווען, ווי נאר ה' צ. איז אוועק פון דער שטוב האבען זיך גענומען שיטען געסט און געסט, פריינד, קרובים, און סתם קונים. מ'האט געזעצט אין דער טיר אריין. שעה'ן לאנג איז די טרעפ געווארען בעלאגערט מיט מענער, פרויען און קינדער. מ'איז געקומען דעם בעל ברית מיט דער קימפעטארין אבגעבען מזל-טוב און די קימפעטארין איז דערווייל געזעסען אין „קינא".

איצט ברעכט זיך ה' צ. דעם קאפ: וועלכער לץ האט איהם אבגעטהון דאס שפיצעל.

דאס איז געווען אין א קאבארעט. איינער פון די שענסטע און רוישיגסטע חיענער נאכט-קאבארעטען. דארט האבען פערגומען גאנץ בעזונדער א טישעל דער ה' ר. מיט ראכעליא. מ'האט זיך גוט אונטערגעהאלטען. די קעפ זענען געווען גוט בערוישט פון די שטארקע שאמפאן-געטראנקען. אלע גלידער זענען געווען צובראוזט און געשריגען מיט פויזענר מיילער און גערופען דאס געניספולע לעבען. דאן, אין דעם דאזיגען אויסגעמונטערטען מאמענט, ווען ה' ר. איז געווען דער קאפ גוט פערדרעהט און זיין הארץ איז שוין שיער נישט צושפארט געווארען מיט דעם קוואל פון די סם-זיסע ליבע-געטיהלען צו ראכעליא, און געזוכט א אויפנאנגס-פונקט צו בעטרייצען דעם צופיעל איבערגעלאדענעם אויפברויז פון ליידענשאפט, צופלאמטע בעגעהרען און צוהיצטע ליבע-פערלאנגען — דאן אין יענעם מיטען דערנאכט האט זיך ה' ר. שוין נישט געקאנט בעהערשען און חאפענדיג איהר האנד, וואס איז געווען פול אויסגעצירט פון זייגע גאלדענע און זילבערנע כתנות, האט ער גענומען זי בעדעקען מיט הייס-צוגליהטע קושען וואס האבען געשוימט אויף זייגע ליפען. ה' ר. האט זיך געבעטען ווי א קינד:

— ראכעליא, האב מיך ליעב. איך שטארב פאר דיין טריט. זאג איין ווארט און מיר ביידע וועלען גליקליך, אייביג גליקליך זיין, ראכעליא, זאג האסט מיך ליעב? —

(פארטזעצונג קומט).

וואס הערט זיך אין ראדאם.

גראנדיעזע אקאדעמיע לכבוד דער א"י-דעלעגאציע אין ראדאם.

הערליכער קבלת פנים פאר'ן בעריהמטען העברעאישען דיכטער נתן ביסטריצקי און הרב קוק — בעגריסונגען פון פיל ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס — די גרויסע אקציע פאר'ן קרן-קימת לישראל אין ראדאם.

היינטיגען זונטאג 9 אוונט איז אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" פארגעקומען א גראנדיעזע אקאדעמיע מיטן אנטייל פון די א"י-געסט הרב קוק (א ברודער פון הרב הראשי אין א"י) און דיכטער נתן ביסטריצקי.

אין פרעזידיום אויף דער ביהנע זענען געווען פערטרעטען פארשטעהער כמעט פון אלע היגע ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס.

די אקאדעמיע ווערט געעפענט דורכ'ן ה' סאווא, מורשה פון היגען קק"ל. דאס ערשטע ווארט צו בעגריסען בעקומט ה' י. פרענקעל אין נאמען פון דער קהלה וועלכער ערקלערט אז די גאנצע ראדאמער יודישער בעפעלקערונג איז פאר'ן אויפבוי פון ארץ ישראל. אין נאמען פון מזרחי בעגריסט הרב זלאטניק. מצד דעם ראטמענער-קאלא בעגריסט ה' משה ראטענבערג. ה' ג. זיגמאן בעגריסט אין נאמען פון סוחרים-פעראיין. אין נאמען פון האנדווערקער-קלוב בעגריסט ה' ל. מילמאן, אין נאמען פון קרן-היסוד-קאמיטעט בעגריסט ה' מרדכי לייב פישמאן, אין נאמען פון צעירי-מזרחי—ה' ברוך ניימאן, פאר'ן אקאדעמישען סטודענטען-קרייז אין ראדאם—ה' ניימאן; ספארט ארגאניזאציע מכבי — דאנציגער; ברית-טרומפעלדאר — סאוואַ; אין נאמען פון היגען השומר הצעיר בעגריסט אין א קלינגענדיגען העברעאיש פרל. פירסטענבערג.

נאך די בעגריסונגען האלט א רעפעראט הרב דוב קוק. א פאעטיש-קינסטלערישע רעדע האלט דער דיכטער נתן ביסטריצקי. זיין רעדע איז לויט'ן פארם אינהאלט, שפראך און פאעטישען שוואונג א פרעכטיג מייסטער-ווערק.

ביסטריצקיס רעדע איז דורך און דורך פיל מיט אפטימיזם, גלויבען און בטחון פאר דער צוקונפט פון ארץ-ישראל. אין די הערליכסטע פארבען שילדערט ער די קאלאסאלע ווירטשאפטליכע פערספעקטיווען אין די נעכסטע צייט פאר דער יודישער נאציאנאלער היים. פון איין זייט פלאמט זיין רעדע מיט אויסערגעוועהנליכער בעגייסטערונג און התלהבות, און באלד שטורעמט ער אויף ווי א צוברויזטער וואולקאן און איז פיל פראטעסט געגען דער פערגלייווערטער גלייכגילטיגקייט פון יודישען פאלק, וואס נוצט נישט אויס די געלעגענהייט פון איצטיגען היסטארישען מאמענט שאפענדיג דעם געהעריגען פאנד פאר'ן קרן קימת, וועלכע האט יעצט די מעגליכקייט אויסצוקויפען די ערד ביי די אראבער, כדי דאס זאל ווערען דאס אייגענטום פון יודישען פאלק. יעצט, זאגט דיכטער ביסטריצקי, איז דער געהעריגער מאמענט און דער ריכטיגער שעת הכושר דאס צוטהון, ווייל דערנאך קאן זיין שפעט.

די רעדע פון ביסטריצקי, וועלכע איז געווען מייסטערהאפט - דיכטעריש געבויט מיט פאנטאזיע און ווירקליכקייט, צוזאמען האט אויפ'ן ריזיגען עולם געמאכט דעם מעכטיגסטען איינדרוק. דער דיכטער איז בעשאנקען געווארען מיט א שטורם פון אונאויפהערליכע אוואציעס און אפלאדיסמענטען.

דערנאך זינגט דער דיכטער צוזאמען מיט'ן גאנצען עולם התקוה און אנדערע העברעאישע לידער. די ציוניסטישע יוגענד פון ברית טרומפעלדאר מאכט א ריקוד'ל אויף דער סצענע ארייננעמענדיג אין רעדעל דעם בעליבטען דיכטער, טאנצענדיג דעם בערימטען הוירא. די טענץ מיט די בעגייסטערטע געזאנגען מאכען אויפ'ן עולם א שטארקען איינדרוק.

בשעת דער אקאדעמיע זענען געווען א גרויסע צאהל דעלעגאטען און דעלעגאטקעס פון די קרן-קימת-קאמיסיעס פון די ארומיגע שטעדט און שטעדטלעך ווי אויך ספעציעל צוגערייזטע געסט פון די ארומיגע פראווינץ.

די ביהנע איז געווען הערלעך דעקארירט און דורך דער גאנצער צייט פון די אקאדעמיע איז אויף די ביהנע געהאלטען געווארען א עהרען-וואך פון ברית-טרומפעלדאר.

די אקאדעמיע איז אויסגעפאלען גראנדיעז און זעהר אימפאזאנט.

קרייז-קאנפערענץ פון קרן-קימת.

צומארגענס, מאנטאג, איז אין לאקאל פון סוחרים-פעראיין פארגעקומען א קרייז-קאנפערענץ, אין וועלכער ס'האבען זיך בעטייליגט דעלעגאטן פון פאלגענדע שטעט: לאנגער, הורוויץ (קאזשעניץ) בוים (פשיסכא). הילעראדיעס, לייזעראוויטש (קאנסק) נוימאן (טשמעליוו) ראזענצווייג (אפאטשנא) פרוי בת שבע קריגער (שידלאוויעץ) שמעדרא (ביאלאברזשעג) דאנציגער (יעדלינסק) לענגא (פשיטיק) סאווא (ראדאם).

די קאנפערענץ האט זיך אנגעהויבען 1 נ. מ. אונטער'ן פארזיץ פון ה' לאנגער. ס'האבען אנגעגעבען בעריכטען אלע דעלעגאטען פון די ארטיגע קרן-קימת-זאמלונגען במשך פון די יאהרען 25, 26, 27 און 28. ס'האבען זיך געצויגען לאנגע און מרוריגע בעריכטען. די אנגעגעבענע סטאטיסטישע ציפערן האבען בעוויזען, דאס פון יאהר-צו-יאהר ווערען די קרן-קימת-זאמלונגען שוואכער. די פראווינצער דעלעגאטען לייגען א גרויסען שולד אויף דער ווארשאווער צענטראלע, וועלכע בעמיהט זיך נישט אראבצושוקען פון צייט-צו-צייט אינסטרוקטארען, רעדנער'ס, אויטאריטעטע פערזענליכקייטען, וועלכע זאלען וועקען און שטירצען די אפאטישע שטימונג, וואס האט לעצטענס ארומגענומען די יודישע קליינע שטעדטלעך לגבי ארץ-ישראל. די דעלעגאטען גיבען אן אלס סיבה פון דער דאזיגער שטימונג די „בעריהמטע" פיערטע עליה, וואו די צוריקגעקומענע פון ארץ-ישראל האבען אריינגעברענגט אזא יאוש-שטימונג, טראץ דעם, וואס אליין זענען זיי געווען פייערדיגע ציוניסטען. די דעלעגאטען, כמעט אלע ווי איינער, רופען אויס. אז זייער קומען יעצט קיין ראדאם איז בעצוועקט, כדי זיי אליין זאלען ווערען ווידער בעגייסטערט און בעפליגעלט פון שטארקען פאטאס און גלויבען פון גרויסען דיכטער ביסטריצקי.

די דעלעגאטען ערקלערען ווייטער, אז נישט געקוקט אויף דער גאנצער יאוש-שטימונג זענען דאך פערהאנען גענוג און געבוג נותנים, עס פעהלען נאר די יעניגע, וואס זאלען מעהר אינטענסיווער ארבייטען און דורכפיהרען די זאמלונגען פאר'ן קרן קימת. ס'איז נאך נישט אזוי שלעכט, מ'איז דורכגעדרונגען מיט דעם פולסטען בעוואוסטזיין, אז מ'טאר נישט אראבלאזען די הענד און נאך מיט פערדאפעלטע כחות זיך נעמען צו דער ווייטערדיגער ארבייט פאר'ן אויפבוי פון דער יודישער נאציאנאלער היים.

נאך די בעריכטען רעדט ה' סאגאלמאן מצד דער צענטראלע אין ווארשא. הרב קוק און אמלעצט דיכטער ב סטריצקי וועלכער האלט א גייסטרייכע רעדע, וואו ער כוסר'ט, אגב, אויס די אנפיהרערס פון די פוילישע ציוניסטען. ער זאגט, אז א טייל פון די דאזיגע העררן בעקומען זיך אריין אין אלע ארטיגע מוניציפאלע אינסטיטוציעס ווי; שטאדטראטען, קהלות א. ז. וו, אבער אריינקומענדיג דארט פערלירען זיי זיך, גיבען זיך אב מיט אנדערע ענינים און זיי טוהען אבסאלוט נישט פאר די ציוניסטישע אינטערעסען. דער דיכטער רופט אויס מיט פאטאס, אז אזא טאקטיק וועט לאנג נישט אנהאלטען, ווייל סוף כל סוף וועט זיך די בעוואוסטזיניגע ציוניסטישע עפענטליכקייט דערויף דערקענען און אויף דער ברוק פון ציוניזם וועלען זיך די דאזיגע העררן דארט נישט אריינבעקומען, אויב זיי וועלען נישט ענדערען זייער ביז-אהעריגער טאקטיק.

בשעת די דאזיגע מוסר-רעדע האבען זיך א טייל פון די ראדאמער ציוניסטען, וועלכע זענען אנוועזענד געווען אויף דער קאנפערענץ אין אויף וועמענס אדרעס די ריכטיגע, אמת'ע ווערטער זענען געווען טרעפליך — האבען זיך שטארק פערשעמט. זיי האבען זיך געפיהלט געטראפען און אראבגעלאזט די אויגען ווי בעשולדיגטע.

צום שלוס פון דער קאנפערענץ זענען אנגענומען געווארען א גאנצע רייהע רעזאלוציעס. צווישען אנדערע איז אויפ'ן פערלאנג פון דיכטער אנגענומען געווארען צום פערשרייבען די קרייז-קאנפערענץ אין ספר הזהב פון קרן קימת.

די קאנפערענץ וועלכע האט געדויערט א גאנצען טאג האט זיך פערענדיגט מיט טענץ און געזאנג און דער עולם דעלעגאטען איז אין א געהויבענער, אפטימיסטישער שטימונג זיך פונאנדערגעגאנגען.

א באנקעט אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

לכבוד די חשוב'ע געסט איז ארנאזשירט געווארען א באנקעט, אויף וועל-

כען ס'זענען פערבעטען געוואָר'ען די דעלעגאַטען פון דער פראָווינץ, ווי אויך פאָרשטעהער פון היגע אינסטיטוציעס.

דער באַנקעט איז פאָרגעקומען 10 אזייגער אַוונד אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. דער באַנקעט איז געווען גרויסאַרטיג איינגעאָרדענט. ס זענען געהאַלטען געוואָרען טאָאַסטען און רעדעס פון די ה"ה מושקאַטבליט, פרענקעל, קאַטליאַר, לעשטש, סאָווע, סאלבע, שטאָטווײנער א. אַנד.

גאַר בעזונדערס אינטערעסאַנט זענען געווען די אַנעקדאָטען און עפּיזאָדען, וואָס דער דיכטער האָט איבערגעגעבען, מיט א פערהאַפטען אָטהעם האָבען אַלע אַנוועזענדע אויסגעהערט. צום סוף פון זיינע דערצעהלונגען איז דער דיכטער איבערגעגאַנגען צום ערנסטקייט און צום עיקר, . אַז גאַנץ ראַדאָם דאַרף זיך בעטייליגען אין דער גראַנדיעזער קק"ל־אַקציע.

ביי א בעגייסטערטע שטימונג פון געזאַנג און טענץ האָט זיך דער באַנקעט 2 ביינאַכט פערענדיגט.

* * *

ווי מיר הערען געוואויר, פערבלייבט די א"י־דעלעגאַציע אין ראַדאָם אַ גאַנצע וואָך, כדי צו מאַכען דעם אָנהויב צוזאַמען מיט די היגע ציוניסטישע עסקנים פון דער גרויסער זאַמעל־אַקציע לטובת דעם קרן־קימת. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם וועלען פאָרקומען אַ רייהע פעראַנשטאַלטונגען, רעפעראַטען, זיצונגען אין די היגע אינסטיטוציעס ווי אין קהלה, „סורוויט" א. אַנד. און צום סוף ביים אָבפאָהרען פון דער דעלעגאַציע וועט אין טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי" פאָרקומען אַ געזעגנונג'ס אָווענד.

ס'איז צו האָפען, אַז די גאַנצע אידישע בעפעלקערונג אין ראַדאָם וועט נעמען אַן אַקטיווען אַנטייל אין דער וויכטיגער זאַמלונג פון קרן־קימת. אַזוי, אַז אונזער שטאָדט זאָל פערנעמען אַ בכבוד'יגען אָרט צווישען אַלע שטעדט אין פוילען.

Kino ODEON w Radomiu.

OD DNIA 19 b. m.

Wiliam Boyd i Eleonora Fair

znani od twórcy głównych ról w słynnym obrazie

BURŁAK z nad WOŁGI

występują od czwartku w pierwszorzędnym w treści i w wykonaniu filmie

Rywale Oceanu

Sceny o niebywałem napięciu

Walka z rozszalałym żywiołem

Szczyt wykonania

Szczyt techniki

זיצונג אין ראדאמער קה"ה־ראט.

אויף דער זיצונג פאָריגען דאָנערשטאָג אין קהלה־ראַט איז בעטראַכט געוואָרען א רייהע ענינים. דער וויצע־פּרעזעס פון דער פערוואַלטונג, ה' מוליער, גיט־אָב אַ בעריכט פון דער פערוואַלטונג'ס טהעטיגקייט פאַר דער לעצטער צייט. זיין בעריכט איז לויטער שירות ותשבחות פאַר דער אַרבייט פון דער גמינע־פערוואַלטונג. ה' מוליער בעקלאָגט זיך, וואָס אַ טייל פּרנסים פון אַ געוויסער פראַקציע אַגיטירען קעגען בעצאָהלען שטייער. דאַן רעפערירט ה' מוליער דעם ענין, וואָס איז געשלאָסען געוואָר'ען צווישען דער גמינע מיט אַ געוויסען היגען בירגער ה' מירדיע, וועלכער האָט געשאָנקען אַ פּלאַץ אויף דער סקאַרשעווער גאַס פאַר דער גמינע.

בעקענענדיג זיך מיט די פּרטים פון אַקט האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די מתנה איז געגעבען געוואָרען אויף פאָלגענדע בעדינגונגען: 1) די גמינע מוז איהם צאָהלען דערפאַר 100 זל. יעהרליך, 2) בעזונדער צאָהלען דירה־געלד פאַר א דאַרש־שטעהענדיג הײַזעל לויט 450 רובעל יעהרליך, אין פאַל ווען די גמינע וועט דאָס הײַזעל איינלעגען דאַרף איהם אויך די גמינע צאָהלען דירה געלד דערפון 3) ווי לאַנג ער וועט לעבען זאָל ער נישט צאָהלען קיין שטײַער, 4) די גמינע זאָל איהם געבען בחיי אָנגעוועהנע קרקעות נאָך 120 יאָהר פאַר איהם און זיין ווייב אומזיסט 5) חיות דער פּלאַץ און דאָס גאַנצע הויז געגעבען פּלאַץ, וועלכעס ווערט נישט געשענקט און זיינס אַ מיהל אין יאַנישוב ווענען בעשטעהט פון אַ היפּאָטעק־חוב מיט אַ סומע פון 30 טויזענד רובעל, מוז די גמינע אָבריינגען דעם חוב, אַז דער היפּאָטעק זאָל פולשטענדיג ריין זיין. אין פאַל ווען אין פערלויף פון צוויי יאָהר וועט די גמינע דעם היפּאָטעק חוב נישט אָבריינגען, מוז איהם די גמינע געבען אַן־ענטשעדיגונג פון 2000 זל.

אויסרעכענענדיג די אַלע „בעריהמטע" פונקטען, ווערט אַ שטאַרק אויפרעגונג צווישען אַלע פּרנסים און עס שיינען זיך גלייכגילטיג אויף דעם „געניאַלען" פּראָספּעקט, וועלכער איז דורכגעפיהרט געוואָרען דורכ'ן ה' מוליער

פּרנס ה' פּישמאַן טראָגט אריין א פאָרשלאַג, אַז אַזוי ווי מ'האָט נישט אָנגעפרעגט דעם ראַט, צי מ'זאָל מאַכען דאָס געשעפט, צי נישט. און ס'האָט דעם ראַט געשטעלט פאַר אַ געשעהענעם פאַקט, זאָל מען דאָס אַלעס בעשטעטיגען אָהן דיסקוסיע. געגען דעם זאָגט זיך אַרויס ה' פרענקעל, ערקלערענדיג, אַז דעריבער איז זיך כדאי נאָך אָבצושטעלען, ווייל מ'קען נאָך די גאַנצע טראַנזאַקציע אָבאַרבעטען. יעדר פאָרשלאַג פון ה' פּישמאַן געהט דורך און דער קויף־אַקט ווערט בעשטעטיגט.

דער פונקט אויס'ן סדר היום וועגען אויפשטעלען בית הכסאות ווערט אויך דורכ'ן ראַט בעשטעטיגט.

ה' מוליער גיט דאַן איבער, אַז די גמינע־פערוואַלטונג האָט איינגעלאַדענט 20 בעלי בתים פון דער שטאָדט אין קאָמיטעט צו בויען די נייע שוהל און די פערוואַלטונג וויל, אַז דער ראַט זאָל צוקאָאָפּטירען 5 פערזאָהן אין זעלבען קאָמיטעט.

ביי דעם פונקט עפענט זיך א דיסקוסיע. ה' פּישמאַן איז דערקעגען, אַז דער גאַנצער ראַט און פערוואַלטונג זאָל אריין אין קאָמיטעט פון שוהל־בנין. ער מאָטיווירט דערמיט, וואָס דער ראַט און פערוואַלטונג איז געוועהלט מצד דער שטאָדט בראַוכען זיי זיין פאָרטרעטען ביי דער דאָזיגער וויכטיגער אַקציע. ה' פּישמאַן ערקלערט, אַז בעקענענדיג זיך מיט'ן צוזאַמענשטעל פון די 20 פערזאָהן האָט ער פעסטגעשטעלט, אַז דאָרט געפינט זיך בס"ה איין ציוניסט, דער ה' באַפּענהיים און איין האַנדווערקער, דער ה' משה רובינשטיין. און אַזוי נאָך ווערען איגנאָרירט די ציוניסטען און האַנדווערקער.

פּרנס ה' איידעלבוים האַלט, אַז פון ראַט דאַרף צוקאָאָפּטירט ווערען 9 פערזאָהן. דער פאָרשלאַג פון ה' איידעלבוים געהט דורך און ס'ווערען געוועהלט 9 פּרנסים: מרדכי לייב פּישמאַן, האַמערשטיין, פרענקעל, איידעלבוים, שמשון גוטמאַן, מאָטעל אייזענמאַן, הורוויטש, טייטעלבוים, בלאַטמאַן.

צום סוף פון דער זיצונג ביי די פרייע פאָרשלעגען, לעגט פאָר פּרנס ה' פּישמאַן, אַז ס'זאָלען נישט ערלויבט זיין צו מאַכען קיין שום נייע אינוועסטיציעס ביז דאַן, ביז ס'וועלען זיין אויסגעצאָהלט אַלע חובות פון די כוביסידיעס, וועלכע זענען פּרעלימינירט אין גמינע־בודושעט און ביז'ן אויסצאָהלען די כלי־קודש אין אַלע בעאַמטע פון גמינע.

באַלד דערנאָך נעמט א וואָרט דער מורה הוראה טייטעלבוים, וועלכער בעקלאָגט זיך, אַז די גמינע צאָהלט איהם אויס זיינע פענסיעס מיט לאַנגע טערמינען וועקסלען און ביי דיסקאָנטירען זיי האָט ער היזק פיל געלד.

דער פאָרשלאָג פון ה' פּישמאַן ווערט אָנגענומען און דערמיט ווערט די זיצונג געשלאָסען.

פון „טאז".

„געגען ־ טובערקולאָז ־ טעג".

פון 1 דעצעמבער ביז דעם 10 יאַנואַר קומען פאָר אין גאַנצען לאַנד ווי אויך אין ראַדאָם פאָרלעזונגען, זאַמלונגען און אַנדערע אימפּרעזען פאַר דעם קאַמפּף געגען טובערקולאָז (שווינדזיכט).

אין ראַדאָם האָט זיך געגרינדעט אַ אַלגעמיינער קאָמיטעט געגען טובערקולאָז.

דער ראַדאָמער „טאָז" איז פאָרטרעטען אינ'ם קאָמיטעט דורך דעם ה' ד"ר פּאַמראַק.

פון האַנדווערקער־קלוב.

צוליב דעם וואָס דער ענטנילטינער נאָך אַמאָהל צו וואָרענען די יעניגע, אַז זיי זאָלען נישט אָדורכלאָזען דעם טערמין אין דער 31־טער ד. מ. און פיל אונטערנעמער האָבען זיך נאָך נישט לעצטע געלעגענהייט און זיך זעהן צו רעגיסטרירט. געפינען מיר פאַר נויטיג פערעיעסטרירען.

ווי מיר זענען איבערצייגט וועט דער טערמין נישט פראלאנגירט ווערען. די לעצטע פראלאנגאציע איז געווען אויף 3 חדשים. עס איז א זיכערע זאך, אז די, וועלכע וועלען זיך נישט פערע־יעסטרירען וועלען בעשטימט בעשטראפט ווערען און עס דראהען פיל אונטער־נעמונגען פערמאכט צו ווערען.

די רעגיסטראציע איז אויך וויכטיג דערמיט כדי די יודישע האנדווערקער זאלען א גרעסערען איינפלוס בעקו־מען אין די האנדווערקער-קאמער, וועל־כע וועט דעצידירען וועגען יעדען איינ־ציגען האנדווערקער בעזונדער.

עס איז גענוג צו דערמאנען, אז ביי די אויפפאדערונגען פון דער סטאראס־טווע וועגען געוויסע אויסבעסערונגען ווערט אויסדריקליך געווארענט, אז אין פאל פוז נישט ערלעדיגען ווי געהעריג די פארמאליטעטען אין פערלויף פון 14 טעג וועט דער ווערקשטעל פער־מאכט ווערען.

וועגען פאטענטען-אויספערקויף

אין סעקרעטאריאט פון קלוב הערען ערלעדיגט די פאטענטען יעדען טאג חוץ שבת פון 6 — 10 אין אווענד. די פרייזען זיינען די זעלבע וואס פאר א יאהרען.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי“ ראדאם.

יודישע אפערעטען טרופע
אונטער דער ארטיסטישער לייטונג
פון בעוויסטען ארטיסט
שמחה וויינשטרויב
מיט דעם אנטייל פון דער ספעציעל
אנגאזשירטער בעוויסטער סוברעט׳ן
וועלכע האט לעצטענס מיט גרויס ערפאלג
גאסטראלירט אין לאנדאן, פאריז
רעגינא צוקער
בעוויסטען ארטיסט **סאראל צימבאליסט**
און חאראקטער קאמיק **יצחק באזשיק**
מיט א ספעציעל אנגאזשירטען
ערשטקלאסיגען אנסאמבל
אייגענער מוזיק.

נאר 3 גאסטראלען

פרעמיערא — לעצטער שלאגער
אנפאנגס פינקט 8.30 אווענד
פרייטאג 21 דעצעמבער
חייקע אין 7־טן הימל
20 נום. געזאנג
אפערעטע אין 3 אקטען פון שאר
פר׳ צוקער אין דער טיטל ראל

לעצטע פארשטעלונגען
שבת זונטיק 23—22 דעצעמבער
דאס וואס ראדאם האט נאך נישט געזעהן
אנציענדער סיוזשעט, נייע מוזיק, לאכן ביז טרערן,
קופלעטן, דועטען, לעצטער שלאגער
די יידישע שיקסע
25 נומערן געזאנג
אפערעטע אין 3 גרויסע אקטן פון ליליען.
די פר׳ צוקער אין טיטל ראל.

בילעטן שוין צו בעקומען אין סקלאד אפטעטשני ביי ה׳ צימערמאן פון 6 אווענד אין קאסע פון טעאטער.
רעזשיסער ק. צימבאליסט — מוזיק דירעקטאר ס. בלומשטיין — געשעפטס־פיהרער אבראמאוו
אכטונג קעלץ! די געסט קומען

Powszechny Bank Spółdzielczy
w RADOMIU, ul. Lubelska 27.

מאכט עפענטליכט בעקאנט, אז זי נעמט אן אויף אינקאסע וועקסלען
אויף **קיעלץ, שידלאוויעץ, קאזעניץ, זוואלין,**
דרילטש און **פשיטיק**
צו 1 זל. פאר א שטיק.

דער סוחרים-פעראיין אין ראדאם

מאכט בעקאנט, אז דינסטאג דעם 25 ה. ח. 4 נ. מ.
אחענטועל 6 אווענד אין איגענעם לאקאל זשעראמסקי 18
וועט פארקומען
די יערליכע אלגעמיינע פערזאמלונג
פון די מיטגלידער

— מיט פאלגענדען טאג־ארדנונג: —

1) אנפיהרען די פערזאמלונג
2) אויסוועהלען א פארזיצענדען
3) א בעריכט פון די פערוואלטונג
4) א בעריכט פון די קאסע־טעטיגקייט
5) דיסקוסיעס.
6) אויסוועהלען 3 מיטגלידער אין די פערוואלטונג און 3 פערטרעטער
7) „ 4 „ אין אויפזיכטס־ראט און 4 פערטרעטער
8) „ 4 „ אין שיעדס־געריכט און 4 פערטרעטער
9) „ 3 „ אין רעוויזיאנס־קאמיסיע און 2 פערטרעטער
10) פרייע פארשלאגען.

בעקאנטמאכונג

איך מאך בעקאנט דאס ג. ראדאמער פובליקום און פון אומגעגענד
דאס אין די לאנג עגזיסטערענדע
רעסטאראציע
p. n. F. IGIELMAN, Radom
ul. LUBELSKA № 3 — Telef. 316
איז צו בעקומען פון 11 ביז 12 פריה:
קרופניק, ארבעס־זופ צו 80 גר.
מיטאגען מיט פיש 3 זל.
אווענד-ברויט: העמפעלעך, טערפעל מיט קישקע,
לעבערלעך מיט קישקע, ביגוס, גולאש
און נאך אנדערע שפייזען **צו 1 זל.**
געבעקס אומזיסט
אלעס ווערט געקאכט אויף א ספעציעל איינגעארדענטער גאזאווע קיך.
די קוך ווערט געפיהרט דורך א קוואליפיצירטע קעכין אונטער דער לייטונג
פון פרוי פייגע יגעלמאן
די רעסטאראציע איז אפען פון 7 פריה ביז 1 בייטאכט
מיט אכטונג
פייגע יגעלמאן

בעקאנטמאכונג!

ס׳ווערט עפענטליך בעקאנט געמאכט, אז דעם 1־טען סעפטעמבער 1929
ווערט אין ראדאם געעפענט אויף לובלינער גאס № 27
א ביטע שריפט־ביורא
א. ג. EXPRESS (עקספרעס)
וועלכע וועט ערלעדיגען אלערארט ביטעס און רעקורסען צו די רעגירונגס
און קאמונאלע אינסטיטוציעס, האנדעלס קארעספאנדענץ אינלענדישע און
אויסלענדישע, איבערזעצונגען פון פרעמדע שפראכען, דורכפיהרען בילאנסען
און בודושעטען, אומאוויס און קאנטראקטען אויך איבערשרייבונגען אויף מאשינען.
ביי די ביורא, וועלכע, וועט געפיהרט ווערען אונטער די לייטונג פון רוטינירטע
און פאכמענישע קרעפטען — וועט געעפענט ווערען א ספעציעלע אבטיילונג
וואס וועט אננעמען פערשידענע האנדעלס ערלעדיגונגען
און פערשידענע אינפארמאציעס.

קעלצער אבטיילונג.

אימפּאָזאַנטער חנוכה-אָוונד

ביי די קעלצער יודישע האַנדווערקער.

שוין יאָהרען לאַנג הערשט ביי די קעלצער יודישע האַנדווערקער די טראַדיציע צו פייערען דעם יום טוב חנוכה. וואָס א יאָהר פאַלט־אויס די דאָזיגע פייערליכקייט אַלץ הערליכער און שעהנער. די דאָזיגע טראַדיציאָנעלע חגיגה דיענט אלס איינער פון די פיעל בעווייזען און פאַקטען אויף דעם אימפּולסיוון, לעבענס־קיואַלעדיגען אינהאַלט פון שטאַרקען אָרגאַניזאַציאָנעלען כח פון די יודישע האַנדווערקער אין קיעלץ.

גאַר באַזונדערס גרויסאַרטיג אין מיט דעם פולען גלאַנץ און פּראַכט איז אויסגעפאַלען דער הייאָהריגער חנוכה־אָוונד. ס'איז ממש געווען א נחת־רוח צו קוקען ווי דער דאָזיגער פּראָדוקטיוו־שעפערישער עלעמענט פון יודישען קיבוץ האָט זיך ברידערליך און אינטים חבריש משמח געווען און נאָך מעהר איז געווען צו בעווינדערען די מוסטערהאַפטע איינאָרדנונג פון דער חנוכה־פייערונג.

די הייאָהריגע חנוכה־פייערונג איז פאָרגעקומען דעם פאָריגען שבת־צונאַכטס. דער גרויסער לאָקאַל פון האַנדווערקער־פעראיין איז געווען שעהן דעקאָרירט. דער זאַל איז איבערפולט פון מיטגלידער און חברים. די יודישע האַנדווערקער מיט זייערע פרויען, זיהן און טעכטער זענען געקומען יום־טוב'דיג אנגעטוהן און זייערע פנים'ער וואָס זענען אין אַלע גראָהע וואָכעדיגע טעג פון א גאַנץ יאָהר געווען בעזאָרגטע, שטראַהלען ווי אויף אַ'אייגענער שמחה. די שטימונג אויפ'ן זאַהל פון האַנדווערקער־פעראיין איז א חדוה'דיגע און מאַכט דעם איינדרוק ווי אַלע אַנוועזענדע בילדען מיט זיך איין פעראייניגטע האַנדווערקער־משפחה.

ארום 10 אַזייגער פערנעמט דער גרויסער עולם זייערע אַנגעוויזענע ערטער. דער שעהנער האַנדווערקער־אָרקעסטער שפּילט־אויף דעם פּוילישען הימן און נאָכהער דעם יודישען נאַציאָנאַלען הימן התקוה. דאַן ווערט דורכ'ן פּרעזעס פון שניידער־פעראיין ה' ש. לייכטער געעפענט דער אָוונד. ה' לייכטער שטעלט פאָר פאַר'ן עולם די איינגעלאַדענע געסט און דעלעגאַטן און טיילט מיט דעם גרויסען פערזאַמעלטען עולם, אַז צווישען די געסט פערנעמט אויך אַן אָרטאַלס חשיב ער גאַסט דער רעדאַקטאַר פון „ראַדאָמער קעלצער־לעבען" ה' הערץ פון ראַדאָם און נאָכ'ן פאָרשטעלען איהם פאַר'ן עולם רעדט ה' לייכטער וועגען דעם מנהג ביי דער קעלצער יודישער האַנדווערקער צו פייערען דעם חנוכה־יום־טוב. ה' לייכטער מונטערט אויף די געמיטער פון זיינע האַנדווערקער־חברים און רופט זיי צו ווייטערדיגע אָרגאַניזאַציאָנעלע אַרבייט. ה' לייכטער רעדט נישט לאַנג, אָבער זיינע ווערטער זענען האַכלך און מאַכען א רושם.

נאָכ'ן ערעפנונג'ס וואָרט פון ה' לייכטער זינגט דער גוט איינגעשטודירטער האַנדווערקער־כאָר „גוטוואָך". און דאַן הויבען זיך אָן בעגריסונגען. דאָס ערשטע וואָרט צו בעגריסען בעקומט דער פּרעזעס פון האַנדווערקער־פעראיין ה' גוטמאַן. אין זיין בעגריסונג בעריהרט ה' גוטמאַן מיט עטליכע ווערטער די טהעטיגקייט פון די קעלצער יודישע האַנדווערקער אויפ'ן געזעלשאַפטליכען און פּאָליטישען באָדען. דאַן בעגריסט ה' מאָשקאָוויטש אין נאָמען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין קעלץ. ה' זייבמאַן בעגריסט אין נאָמען פון דער יודישער פאָלק'ס־באַנק. ה' ב. ליקט פּרעזעס פון די שיסטער בעגריסט אין נאָמען פון זיין סעקציע. אין נאָמען פון די קאַמאַשענמאַכער בעגריסט דער פּרעזעס ה' וואָלפּשטאַט. ה' זאַיאָנטשקאָווסקי בעגריסט אין נאָמען פון לינת־הצדק.

א קורצע, אָבער שעהנע בעגריסונג'ס־רעדע האַלט דער וויצע־פּרעזעס פון האַנדווערקער פעראיין, ה' גאָלדשניידער. ה' סטראַוטשינסקי בעגריסט אין נאָמען פון דער יודישער גמינע און אַלס סעקרעטאַר פון האַנדווערקער־פעראיין.

רעד. הערץ בעגריסט מיט א פּאָר וואַרימע ווערטער און גיט גליקווינשע איבער א חברישען גרוס פון די ראַדאָמער האַנדווערקער, וועלכע קאָנען שטאָלץ זיין מיט זייער מוסטערהאַפטע אָרגאַניזאַציע און מיט זייער ברייט־פערצווייגטער געזעלשאַפטליכער אַרבייט אויף אַלע געביטען. ה' הערץ זעהט אין דער קעלצער האַנדווערקער־בעוועגונג די זעלבע ריכט־ליניען און די אינטענסיווע ענטוויקלונג'ס־עטאַפּען, וואָס ביי זייערע חברים די ראַדאָמער האַנדווערקער.

דערנאָך בעגריסט דער וויצע־פּרעזעס פון שניידער־פעראיין, ה' מיצענמאַכער,

צום סוף פון די בעגריסונגען ערטיילט דער פאָרזיצענדער, ה' לייכטער, דאָס וואָרט דעם דירעקטאָר פון דער לאָדזער באַנק אין קעלץ, דעם ה' דוד ראָזענבערג, וועלכער האַלט א גלענצענדען און אינהאַלטסרייכען רעפעראַט. ה' ראָזענבערג רעדט מעניני דיומא און ארום די בעדייטונג פון חנוכה לויט דער נאַציאָנאַלער און רעליגיעז־טהעאָלאָגישער אויפפאַסונג. אין אינטערעסאַנטען רעפעראַט געהען דורך פערשידענע היסטאָרישע עפּאָכען, וועלכע ווערען בעהאַנדעלט מיט טיפען פערשטאַנד און אַלזייטיגען וויסען, און דערצו מיט א זעהר פּאָפּולערע, לייכט־סטיליזירטע און רייכע שפּראַך.

דער רעפעראַט פון ה' דוד ראָזענבערג האָט געמאַכט א קאָלאָסאַלען איינדרוק און דער רעדנער איז פון אַלע אַנוועזענדע בעשאָנקען געוואָרען מיט רוישיגע אַפּלאָדיסמענטען.

נאָך די בעגריסונגען האָט דער כאָר געזונגען מזמור שיר חנוכת און דאָס „קאָזשעניצער שניידעריל" מיט סאָלאָ דורך ה' הערמאַן יאַקובאָוויטש.

נאָך דעם אָפיציעלען טייל ווערען די טישען רייך־סערווירט געדעקט און ביי א זעהר געהויבענער שטימונג און פאָלקסטימליכע געזאַנגען פערציהט זיך דער אָוונד אין דער שפּעטער נאַכט אַריין.

די פערוואַלטונג פון שניידער־פעראיין און בעזונדערס דער פּרעזעס ה' לייכטער פערדינען באמת א גרויסען יישר כח פאַר דער גלענצענדער איינאָרדנונג פון טראַדיציאָנעלען, פייערליכען אָוונד פאַר'ן גאַנצען האַנדווערקער־פעראיין, פאַר אַלע מיטגלידער און חברים.

בכלל האָט זיך דער האַנדווערקער־אָוונד אין אַלגעמיין זעהר גוט איינגעגעבען. אַלץ האָט געקלאַפּט אין דער בעסטער אָרדנונג און געווען אויפ'ן בעסטען אופן אָרגאַניזירט. דער אָרקעסטער, דער כאָר, אַלץ איז געווען פיין צוגעגרייט. בעזונדערס האָבען זיך אויסגעצייכענט די פּאָפּולערע קעלצער זינגער די ה"ה יאַקובאָוויטש און פּיאַסקאָגורסקי.

נישט קיין גניבה, נאָר גלאַט אַזוי מכבד געווען אַ יודען מיט אַ מתנת יד.

א געוויסער דוד ראָמשטיין פון קעלצער אומגעגענד האָט געמאָלדען אין פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט פון קעלץ, אַז דעם 10 טען ה. ח. א זייגער 1 נ. מ. בשעת זיין פאָטער יחיאל ראָטשטיין האָט זיך געפינען נישט ווייט פון דאָרף ראַדלין, איז א גרופּע אונבעקאַנטע, פאָהרענדיג אויף דער פיהר פון פוהרמאַן וולאַדיסלאַוו זיעלאָנקאַ פון דאַלעשיץ — אַראָבגעשפּרונגען פון דער פיהר און געשלאָגען זיין פאָטער. דערביי האָט איינער פון די אָנפאַלער צוגענב'עט ביי זיין פאָטער 5 מעטער סחורה אין דער ווערטה פון 120 זל. נאָכדעם זענען די „העלדען" צוריק אוועק אויף דער פיהר און אָבגעפאָהרען קיין גורנא.

די „גאַזעטאַ קעלעצקאַ" צוליב איהר גרויסע „אהבת ישראל" קאָן נישט פערטראָגען, אַז א יודען זאָל נעבעך געשעהן אזא גרויסע עולה און זי טייטש אויס דעם פאָרפאַל אויף איהר שפּראַך, אַז חברה אנפאַלער האָט חלילה דעם יודען נישט בעגנב'עט, נאָר גלאַט אַזוי מכבד געווען דעם יוד מרמית ב[illegible]ליגקייט מיט א מתנה יד. לויט ווי די „גאַזעטאַ" גיט איבער, האָט די גרופּע איינוואָהנער פון דאָרף סמיקאָוו צוזאַמען מיט'ן פוהרמאַן דערזעהענדיג דעם פוס־געהענדיגען יחיאל ראָטשטיין, אַראָבגעשפּרונגען מיט אויסגעשרייען „הוזשאַ נאַ זשידאַ" און איהם דערלאַנגט מיט עטליכע האַנד־קלעפּ, נישט טהוענדיג איהם קיין שום עוולה. נאָך דער דאָזיגער מלאכה זענען זיי צוריק איינגעזעסען אין דער פוהר און אָבגעפאָהרען. בשעת דעם פאָרפאַל איז ראָטשטיין'ען אַרויסגעפאַלען פון די הענד א פּעקעלע וואָס האָט ענטהאַלטען 2 און האַלבען מעטער איבערציהג־סחורה צו א מאַנטעל, וואָס ער האָט דערנאָך געפונען.

דאָס אַלעס דערצעהלט די „גאַזעטאַ" פערהויבענדיג זיך, אַז אַזוי האָט פּאַסירט געשטעלט די אויספאָרשונג.

און די „גאַזעטאַ" איז בערוהיגט — אבי נישט געגנב'עט, נאָר געשלאָגען.

ראדאמער כראניק.

רעזולטאט פון די וואהלען צו דער קראנקען־קאסע

ביי די קראנקען־קאסע־וואהלען אין ראדאם היינטיגען זונטאג האט די פּ. פּ. ס. בעקומען 22 מאנדאטען (פריהער 14) די סאנאציע 5, בונד און פּ. צ. צו איינעם, פעראייניגטע ליסטע 2 פון יו־דישע און קריסטליכע אַרבייט'ס־געבער האט בעקומען 13 מאנדאטען (פריהער 15) און די ארבייטס־געבער ליסטע נו־מער 1 האט בעקומען 2 מאנדאטען.

אינטערעסאנטע זיצונג פון שטאדט־ראט

די זיצונג היינטיגען דינסטאג פון היגען שטאדט־ראט איז אמטיסט געווען געווידמעט די הלוואות־פראַיעקטען וואס דער מאגיסטראט האט אויסגעארבייט און פאָרגעשטעלט אויפ'ן טאָג־אָרדנונג. ס'איז איינשטימיג אנגענומען געוואָרען צוגע־מען ביי דער רעגירונג אַ הלוואה פון 11 מיליאָן זלאָטעס אויף צו סאַנירען די פינאנציעלע פארהעלטנישען פון שטאָדט, ווי אויך א קורצטערמיניגע הלוואה פון 40 טויזענד זלאָטיס.

צוליב דער שנעלער רעאליזירונג פון די הלוואות איז אין זעלבען אָוועגד פאָרגעקומען צוויי זיצונגען מיט'ן איי־גענעם טאָג־אָרדנונג און אויף ביידע לעזונגען זענען די הלוואות דורכגע־גאנגען.

אין ספּיטאָל ליגנדר בעריכט אין גע־סיטען גומער.

גאסטראָלען פון רעגינא צוקער אין ראדאם.

היינטיגען פרייטאג, שבת און זונטאג וועט אין טעאטער „ראָזמאיטאָשטשי" אויפטרעטען די בעריהמטע יודישע סוב־רעטין רעגינא צוקער. העלכע האט זיך לעצטענס בעריהמט געמאכט מיט איה־רע גאסטראָלען אין לאנדאָן און פאריז. דער פרוי צוקער געדענקען מיר נאָך מיט 8 יאָהר צוריק, ווען זי האט גע־שפילט ביי אונז יודיש טעאטער. שוין דעמאלט האט זי זיך בעליבט געמאכט מיט איהר פלאַם־פייערדיגען טעמפּעראַ־מענט און מיט איהר טאלאַנטפולן שפּי־לען און זינגען

דאס אנסאמבל, מיט וועלכען רעגינא צוקער קומט בעשטעהט פון 14 פערזאָהן אלע זענען בעקאנטע ארטיסטען מיט א נאָמען. צווישען זיי געפינט זיך דער טיכטיגער רעזשיסער קאראל צימבאליסט און דער בעוויסטער כאראקטער־קאָמי־קער, יצחק באזשיק.

פון סוחרים־פעראיין.

דער סוחרים־פעראיין אין ראדאם איז מודיע, אז דער פאטענטען־אמט איז טעטיג אין לאקאל פון פעראיין (לוב־לינער 18) טעגליך פון 10 ביז 2 נ. מ. און פון 5 ביז 9 אָוועגד ביז'ן 30־טען דעצעמבער אָהן הפסקה. כדי אויסצו־מיידען פערשפּעטיגונגען און עווענטו־עלע שטראָפען פאר אבשלעפען דארף מען זיך שוין איצט ווענדען אין סוחרים־פעראיין.

דער סוחרים־פעראיין מאכט בעקאנט דאָס דער לעצטער טערמין פון רע־יעסטרירען אלע האנדעלס־פאטענטען איז ביז'ן 30־טען גרודזיען.

דער סוחרים־פעראיין מאכט בעקאנט דאָס דער סוחר וואָס וויל פון א II־טע קאטעגאריע פאטענט אויסטוישען אויף א III־טע מוז ער איבגעבען א בקשה. אין איזבא סקארבאָווע ביז'ן 31 ד. ח. מאָטיווירענדיג דאָס זיין לאגער סחורה איז איבלענדיש און ניט פון דער גאנ־צע סחורה איז אויסלענדיש. דערביי, אז דער אומזאץ־שטייער פארן 1927 איז ניט העכער פון 30.000 זל.

א אלגעמיינע פערזאמלונג

קומט פאר אין דעם געזעל. „לינת־הצדק" קומענדיגען דינסטאג. די פער־זאמלונג האט צו בעטראכטען וויכטיגע פראגען, וואס זענען נוגע דער עקזיס־טענץ פון דער זעהר נוצליכער אינס־טיטוציע. און ס'איז דעריבער וויכטיג די יודישע געזעלשאפט זאל די פער־זאמלונג מאסענווייז בעזוכען.

מעלדונג

די געזעלשאפט „לינת־הצדק" מאכט בעקאנט די ראדאמער אידישער בעפעלקערונג דאָס דינסטאג דען 25 דעצעמבער ל. י. אום 6 אזייגער אָוועגד קומט פאר אין אייגענעם לאָקאל רווינסקא 3

די יערליכע אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט פאָלגענדען טאָג־ארדנונג:

1) עפענען די זיצונג, 2) וועהלען א פאָרזיצענדען, 3) לייגען דעם פּראָ־טאָקאָל פון דער רעוויזיאָנס קאָמיסיע, 4) בעריכט טעטיגקייט, 5) וועהלען א פערוואלטונג און קאנדידאטען, 6) וועהלען א רעוויזיאָנס־קאָמיסיע און קאנדידאטען, 7) פרייע פאָרשלאָגען.

פערוו. „לינת־הצדק" ראדאם

בעמערקונג: אין פאל ווען עס וועט ניט קומען די געהעריגע צאָהל מיטגליעדער וועט די זעלבע פערזאמלונג צושטאנד קומען אין צווייטען טערמין אום 8 א זייגער אָוועגד ביי יעדע צאָהל מיטגליעדער.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat m. Radomia podaje do wiadomości, że wymiar podatku od zbytku mieszkaniowego będzie dokonany powtórnie, wobec czego rozesłane już nakazy płatnicze uważać należy za nieważne.

Magistrat m. Radomia

Radom, dnia 19 grudnia 1928 r.

Doktór **B. IWANOW**

CHOROBY WENERYCZNE

SYFILIS (914) NIEMOC PŁCIOWA.

Przyjmuje od 9—1 i 3—8 wiecz.—Adres: Lubelska 34 (w podwórzu II p.)

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דעם געטרייען חבר און פערוואלטונג'ס־מיטגליעד

שלמה שלעמאוויטש

צוליב דעם פערלוסט פון זיין פערשטארבענע

פרוי

דריקט אויס

די פערוואלטונג פון האנדווערקער־קלוב אין ראדאם.

Kupuj tylko w Składzie Aptecznym

F. ŁAGODZIŃSKIEGO

RADOM Pl. 3-go Maja 1

bo tam przy bardzo przystępnych cenach i dużym wyborze otrzymasz towar zawsze świeży i w najlepszym gatunku.

אגסזיכטערט לעבען —

Kursy samochodowe

H. PRYLIŃSKIEGO

Warszawa, Aleje Jerozolimskie 27

לערן אויטאָס מיט דאָפּלטער פירונג וועלט־פאטענט.

פערלייכטערט און איילט צו די לערע.

גיכער און גרונטיגער אויסלערנען.

אפּיעקט און דירה פאר פרעמדע

פראפעסיאָנעלע און דזשענטעלמען פאר־רעכט.

א פאהר־ערלויבניש ווערט געזיכערט.

א ספּעציעלער קורס פון מאָטאָציקלען.

Jedyną naszą przyjemnością jest RADJO... bawi nas i rozwesela...

„RADJO"-

Radom, Lubelska 50

Z LISTY Nr. 8

Kandydatów Żydowskiego Robotniczego Kom. Wyborczego „POALE-SJON"

DELEGAT:

L. P.	Nazwisko i imię	Zawód	Miejsce zamieszkania	Pracodawca
1	Studnia Dawid	ślusarz	Żeromskiego 30	
		ZASTĘPCA:		
2	Strawczyński Szulim	pracownik	Długa 11	Żyd. Klub Rzemieślniczy

Z Listy Nr. 10

Kandydatów „Chrześcijańskich Organizacji Robotniczych i Pracowniczych".

DELEGAT:

L. P.	Nazwisko i imię	Zawód	Miejsce zamieszkania	Pracodawca
1	Kozera Stanisław	magazynier	Świeża Nr. 10	Fabr. Wyr. Tytuniowych
		ZASTĘPCA:		
2	Włodarczyk Antoni	portjer	Sapowa 12	„Marywil"

GRUPA PRACODAWCÓW:

Z Listy Nr. 1

Kandydatów Pracodawców Bezpartyjnego Bloku Współpr. z Kasą Chorych.

DELEGACI:

L. P.	Nazwisko i imię	Zawód	Adres
1	Radomski Jerzy	inżynier-Chemik, Dyr. Wytwórni „Surofosfat"	Basenowa 16
2	Kisielewski Wacław	magister praw	Kilińskiego 9
		ZASTĘPCY:	
3	Czapski Wiktor	Nacz. W-łu Op. Społ. Magistratu m. Radomia	Ogrodowa 7
4	Szczawiński Roman	adwokat	Piłsudskiego 3

Z Listy Nr. 2

Kandydatów Zjednoczonego Bezpartyjnego Bloku Pracodawców.

DELEGACI:

L. P.	Nazwiske i imię	Zawód	Adres
1	Smyjewski Witold	przemysłowiec	Nowy Świat 10
2	Graff Tadeusz	inż. Vice-Dyrektor P. W. Broni	P. W. Broni
3	Kirszenbaum Jonas	przemysłowiec	Nowogrodzka 5
4	Włeczkowski Lucjan	inżynier	Marjacka 4
5	Pazdon Jan	rzemieślnik	żeromskiego 7
6	Blumen Mojżesz	Dyrektor Fabryki	Marjacka 4
7	Bojman Cemach	rzemieślnik	żeromskiego 13
8	Pomper Oskar	przemysłowiec	Piłsudskiego 16
9	Romanowski Lech	Inż. Dyrektor	żeromskiego 36
10	Regent Władysław	kupiec	żeromskiego 22
11	Czarnichowski Franciszek	Dyr. Banku G. Krajowego	Piłsudskiego 5
12	Wojciechowicz Jan	wł.domu i prz. Zarz. Sp. Rob. Ch. „Praca"	Plac 3-go Maja 1
13	Djament Jakób	przemysłowiec	żeromskiego 23
		ZASTĘPCY:	
14	Tenenbaum Eljasz	przemysłowiec	Marjacka 2
15	Iwanowski Włodzimierz	"	Młodzianów „Chrom"
16	Adler Jakób	kupiec	żeromskiego 31
17	Woszczyński Zdzisław	Dyr. Banku Ziemiańskiego	Moniuszki 16
18	Ettinger Kazimierz	inżynier	Moniuszki 2
19	Bankier Majer	rzemieślnik	Witolda 11
20	Pracki Władysław	"	Długa 7
21	Frejtag Benjamin	kupiec i prezes Stow. Sklepów Spoż.	Pl. Jagielloński 1
22	Jakaczyński Kazimierz	rzemieslnik	1-go Maja 53
23	Lewin Gerszon	"	Zgoda 8
24	Wylazłowski Jan	"	1-go Maja 54
25	Przednowek Noe	właściciel domu	Malczewskiego 8
26	Rubinsztejn Jonas	przemysłowiec	Gieryczewska 11

Zarząd Powiatowej Kasy Chorych w Radomiu

Radom, dn. 18 grudnia 1928 r.

Dyrektor (—) T. PLESZCZYŃSKI

Przewodniczący Zarządu (—) J. GRZECZNAROWSKI.

Kino „Nowe Czary" Teatr

הערליכע פרעמיערע

פאטער („OJCZE")

ס'ווערט פארגעשטעלט די פאסירונגען פון אומגליקליכען פאטער, וועלכער האט אויסערגעווענליך ליב זיין זוהן.

די נאך מלחמה'דיגע אייגנשאפטן אין דער געזעל־שאפט, ווי אלץ באשטייט פון תאוה, טענץ פער־ווײלונגען א. ד. גל.

Kino „CORSO" Teatr

Od czwartku 20 grudnia r. b.

Tylko 4 dni

„HIENY NOCY"

Wielki dramat salonowo - sensacyjny w 10-ciu dużych aktach.

W rolach głównych:

Lucjano Albertini i Vivian Gibson

Nadprogram ??? Anons! Krzyk życia

Kino „ODEON" Teatr

Od dn. 20 grudnia r. b.

Pierwszorzędny w treści i wykonaniu film p. t.

RYWALE OCEANU

w wykonaniu takich pierwszorzędnych sił kinematograficznych, jak:

William Boyd, Eleonora Fair, Jacke Cooglan.

OGŁOSZENIE.

Stosownie do par. 10 i 38 Rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24|III-1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 273) Zarząd Pow. Kasy Chorych w Radomiu podaje do publicznej wiadomości wynik wyborów do Rady Powiatow. Kasy Chorych w Radomiu, które odbyły się w dniu 16 grudnia 1928 r.

GRUPA UBEZPIECZONYCH:

Z LISTY Nr. 2

Kandydatów Polskiej Partji Socjalistycznej i Klasowych Związk. Zawod.

WYBRANI ZOSTALI:

DELEGACI:

L. P.	Nazwisko i imię	Zawód	Miejsce zamieszkania	Pracodawca
1	Grzecznarowski Józef	garbarz	Nowogrodzka 23	Magistrat
2	Szulmajer Edward	ślusarz	Dom Fabryki Broni	Fabryka Broni
3	Marszałek Jan	st. robotnik	Narutowicza 11	Fabr. Wyr. Tytuniowych
4	Rodziewicz Wacław	urzędnik	Basenowa 16	Magistrat
5	Gregorek Szczepan	garbarz	Bor. kol. Limanowskiego	Garb. Wickenhagena
6	Ćwięk Antoni	mechanik	Narutowicza 11	Rada Zw. Zawodowych
7	Rybicki Leon	tokarz drzewny	Basenowa 18	„ „ „
8	Adach Stanisław	giser	„ 18	Odlewnia „Glinice"
9	Gecell Wacław	kalkulator	Narutowicza 11	Biuro Inwestycji Miejsk.
10	Pusty Jan	heblarz	Dom Fabryki Broni	Fabryka Broni
11	Wieczorek Stanisław	garbarz	Basenowa 18	Rada Zw. Zawodowych
12	Góra Franciszek	tokarz	Dom Fabryki Broni	Fabryka Broni
13	Pokrzewiński Stanisław	nadzorca	Marjacka 34	Rzeźnia Miejska
14	Wośko Jan	urzędnik	Żeromskiego 101	Kasa Chorych
15	Szejn Henryk	ślusarz	Dom Fabryki Broni	Fabryka Broni
16	Mazurek Antoni	cieśla	Narutowicza 11	Gazownia
17	Gawłowska Maria	robotnica	Giserska 4	Fabr. Wyr. Tytuniowych
18	Wąsowicz Stanisław	murarz	Foksalna 17	Inwestycje Miejskie
19	Kowalczyk Stanisław	szewc	Basenowa 18	Magistrat
20	Wencel Juljan	hutnik	Żabia 3	Huta „Widok"
21	Chudziński Józef	robotnik	Ciemna 32	Fabr. Marywil
22	Hoffman Stanisław	ceramik	Mleczna 8	Fabr. fajans Rotenberga

ZASTĘPCY:

L. P.	Nazwisko i imię	Zawód	Miejsce zamieszkania	Pracodawca
23	Kowalczyk Mieczysław	urzędnik	Basenowa 16	Magistrat
24	Palutkiewicz Władysław	robotnik	Gołębiowska 10	Biuro inw. Miejskich
25	Puszczyński Leopold	kancelista	Nowy-świat 12	Fabr. Wyr. Tytuniowych
26	Skonećzny Filip	garbarz	Ciasna 28	Garb. „Nowość"
27	Kowalski Franciszek	ślusarz	Witolda 8	Fabr. Herowicza
28	Kowalski Kazimierz	stolarz	1-go Maja 26	Magistrat
29	Wełnowski Ignacy	kelner	Marjackie 28	Rest. „Udziałowa"
30	Czerna Franciszek	robotnik	Marjackie 29	Gazociągi
31	Bogucki Józef	dozorca domu	Marjackie-Górki 3	Budowa Domu Rob.
32	Popielski Stefan	stolarz	Żeromskiego 102	Fabryka Broni
33	Sitnicka Aleksandra	robotnica	Błotnia	Fabr. Wyr. Tytuniowych
34	Chagowski Gracjen	urzędnik	Narutowicza 11	Magistrat
35	Danielski Stanisław	garbarz	Prosta 6	Garb. Strausa
36	Prokop Adam	robotnik	Nowy-Świat 14	Fabryka „Marywil"
37	Tomczyk Henryk	ślusarz	Długojów 15.	„J. Kohn"—fabr. mebli
38	Jaśkiewicz Ignacy	robotnik	Prosta 27	Giserna Goldbluma
39	Jakubowski Antoni	robotnik	Marjackie 29	Fabr. „Surofosfat"
40	Majewska Janina	robotnica	1-go Maja	Fabryka Broni
41	Łożycki Jan	woźny	Mleczna 7	Magistrat
42	Bielawski Bronisław	ślusarz	Górna 6	Gazociągi
43	Surowiecki Antoni	cieśla	Główna 22	Gazownia
44	Orchel Aleksander	polerownik	Żabia 72	Fabryka Broni

Z Listy Nr. 4

Kandydatów Ogólnego Żydowskiego Związku Robotniczego „BUND"

DELEGAT:

L. P.	Nazwisko i imię	Zawód	Miejsce zamieszkania	Pracodawca
1	Finkelstein Abram	felczer	Rynek 13	Związek Felczerów

ZASTĘPCA:

L. P.	Nazwisko i imię	Zawód	Miejsce zamieszkania	Pracodawca
2	Fajglenbaum Wolf	kierownik Spółdz.	Mała 5	Powsz. Spółdz. Robotn.

Z Listy Nr. 6

Kandydatów Kom. Wyborczego do Pow. Kasy Chorych w Radomiu Robotników i Pracowników Umysłowych.

DELEGACI:

L. P.	Nazwisko i imię	Zawód	Miejsce zamieszkania	Pracodawca
1	Strupczewski Kazimierz	technik	Fabryka Broni Dom № 1	Fabr Broni w Radomiu
2	Pietrusiewicz Wiktor	urzędnik	Marjacka 15-a	Bank Handlowy w Warsz.
3	Bielejec Antoni	tokarz	Fabryka Broni Dom № 1	Fabr. Broni w Radomiu
4	Olewiński Jan	lekarz	Moniuszki 16	Szpital ś-go Kazimierza
5	Saramowicz Józef	majster	Fabryka Broni Dom № 4	Fabr. Broni w Radomiu

ZASTĘPCY:

L. P.	Nazwisko i imię	Zawód	Miejsce zamieszkania	Pracodawca
1	Suliga Henryk	chemik	Marjacka 15-a	Szkoła Chemiczno-Garb.
2	Nurczyński Mieczysław	majster	Fabryka Broni Dom № 4	Fabr. Broni w Radomiu
3	Kaczorowski Feliks	garbarz	Garbarska 8	Garb J. O. Piekarskiego
4	Bąkowski Tadeusz	urzędnik	Witolda 10	Radomskie T-wo Elektr.
5	Sieniewicz Adam	tokarz	Fabryka Broni Dom 3	Fabr. Broni w Radomiu

*/.

Redaktor i Wydawca CH. M. Herc

Odbito we własnej drukarni Radom Szwarlikowska 20